POM LIMBURG MAGAZINE • LIMBURG ECONOMISCH VERSNELLEN • NAJAAR 2023

Best of Pomblad.

INSPIRERENDE VERHALEN UIT ECONOMISCH LIMBURG

Wat je nog niet wist over economisch Limburg

Waarom de hoop van Indonesische zeepaardjes in bioplastics ligt
16

Mata Hari aan de Demer?
30

Portretten van Limburgse innovatie
36

De opmars van sociale economie
42

pom Limburg economisch versnellen

Pasadena is maar een muisklik ver

Met één deepfakevideo van Tom Cruise zette Chris Umé (Metaphysic) Limburg op de wereldkaart. Wat moet het dan wel niet zijn als alle Limburgse professionals, Limburgse expats en internationals die in Limburg wonen online connecteren? Bam! Daarom lanceerden we het online business-platform Limburgers Worldwide®.

Meld je aan via LinkedIn of check limburgersworldwide.com

pom Limburg · made in Limburg · HBVL · The Bulletin · LIMBURGERS worldwide

IN DIT NUMMER

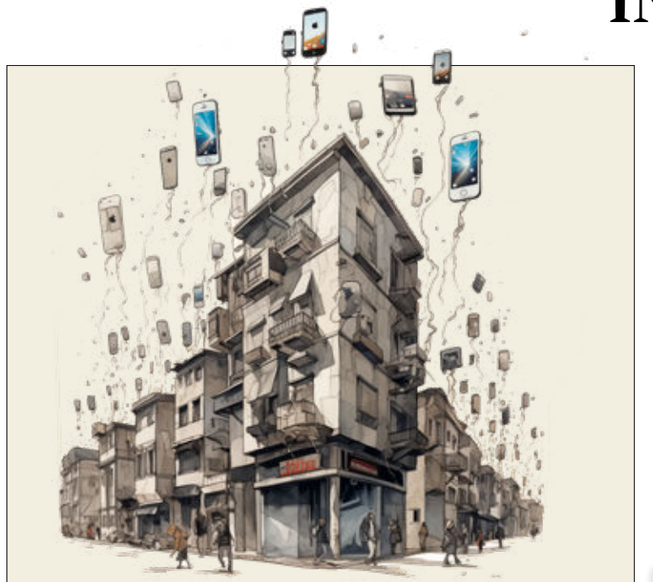

44 *Kunnen we de leegstand in onze steden nog tegenhouden?*

30 Mata Hari aan de Demer?

10 "Limburg kruipt langzaam naar de kop van het peloton."

16

Waarom de hoop van Indonesische zeepaardjes in bioplastics ligt

36 PORTRETTEN VAN INNOVATIE

22 Campus Diepenbeek, een transformatie met torenhoge ambities

COLOFON

Dit magazine is een initiatief van POM Limburg (Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij Limburg) | Najaar 2023 | Coördinatie en redactie: Tanith Van Damme, Alyssa Horemans, Joeri Luyten, Dirk Selis | Concept en vormgeving: Bridgeneers | Foto's: Wim Knaepen, Luc Daelemans, Boumediene Belbachir, Marco Mertens | Drukkerij: Haletra | Deze publicatie is met de grootste zorg samengesteld. POM Limburg is niet aansprakelijk voor eventuele wijzigingen en/of onnauwkeurigheden in de opgenomen gegevens. | Verantwoordelijke uitgever: Noël Slangen, Corda Campus, gebouw 6B, Kempische Steenweg 303 - bus 101, 3500 Hasselt.

De dienst economie van het Limburgse provinciebestuur bevordert een sterke economische dynamiek, met focus op kmo's en zelfstandige ondernemers. Het versterken van een ondernemerscultuur en ondersteuning aan lokale besturen zijn essentieel voor economische groei.

provincie Limburg

© Boumediene Belbachir

LIMBURGSE WAARDEN

‘Ingebakken gastvrijheid’

Bekende Limburgers, onze vaste waarden, vertellen welke waarden zij met hun provincie delen.

“Inspiratie kan van overal komen. Van mijn leefomgeving, de muzikanten rondom mij, mijn vrienden of mijn vriendin. Van Turkse psychedelische rock uit de seventies, tot PJ Harvey en Mac Miller. Je hoort het misschien niet allemaal letterlijk terug in mijn werk, maar al deze elementen samen maken mijn muziek tot wat hij is. Net als mijn Limburgse omgeving mij mee gemaakt heeft tot wie ik ben. Limburg is altijd belangrijk voor mij geweest, ik ben er heel trots op dat ik hier ben opgegroeid. Het voelt voor mij nog steeds als thuiskomen, door die mooie combinatie van Turkse en Limburgse gastvrijheid en openheid die er bij mij ingebakken zit. De deur was nooit dicht bij ons thuis. Al die invloeden vinden op een of andere manier hun weg naar ons repetitiekot in Houthalen, de plek waar alle muziek van ILA wordt gemaakt. We noemen ons dan ook met trots een Limburgse band.” ◆ ◆

WIE IS ILAYDA CICEK? (Genk, 1997)

- *Groeide op in Peer, maar woont in Antwerpen*
- *Heeft Turkse roots*
- *Studeerde orthopedagogie aan Thomas More in Antwerpen*
- *Vormt samen met drummer Cas Kinnaer en gitarist Sam Smeets de band ILA*
- *Pakte met ILA én als toenmalige gitariste bij BLUAI dubbele winst bij De Nieuwe Lichting van Studio Brussel in 2022*
- *Nadat haar Turkse thuisstad Iskenderun zwaar getroffen werd door de aardbeving, organiseerde ze een benefietconcert voor de slachtoffers, dat meer dan 30.000 euro opleverde*

Dit is niét het eerste POMblad

Misschien is dit jouw eerste kennismaking met POMblad? Heel wat lezers ontvangen twee keer per jaar een veel uitgebreider POMblad Limburg, met daarin nieuws over alles wat economie boeiend en belangrijk maakt. En met een staalkaart over hoe POM Limburg als economisch regisseur van de provincie dagelijks de economie versnelt met nieuwe campussen, het versterken van innovatie en het creëren van samenwerkingen.

Na het succes van de voorbije zes edities besloten we om met een 'best of' ook het grote publiek met POMblad kennis te laten maken.

Dit is trouwens ook om een andere reden een speciale editie. Voor deze 'best of' sloegen we de handen in mekaar met de dienst economie van het provinciebestuur Limburg, de collega's onder leiding van directeur Bruno Bamps. Je vindt in deze editie daarom ook meer over hoe kernversterking de handel in onze gemeenten sterker maakt, en over de vruchtbare samenwerking tussen onze industrie en maatwerkbedrijven.

Veel leesplezier. Laat je gerust inspireren.

De redactie

Met de QR-code of via pomlimburg.be/pomblad kan je je gratis abonneren op het reguliere POMblad.

NOTENDOP

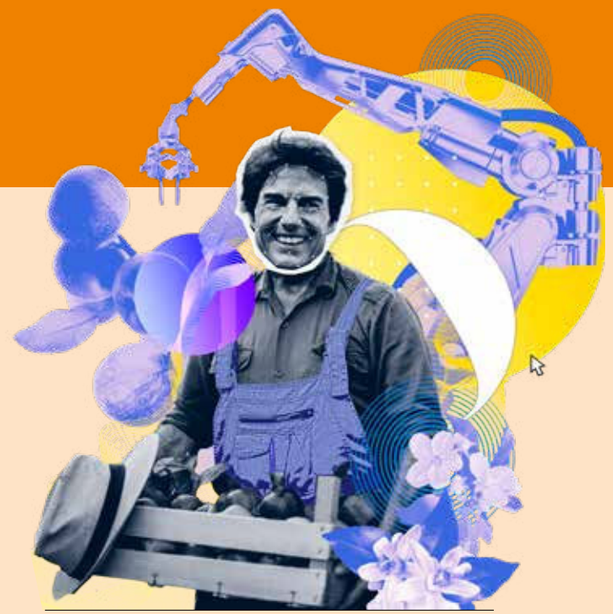

POM Limburg en Het Belang van Limburg connecteren Limburgers over de hele wereld

De professionele community "Limburgers Worldwide" verenigt Limburgers van over de hele wereld. De nieuwe community werd opgericht door POM Limburg en Het Belang van Limburg, in samenwerking met online expatmagazine The Bulletin. Limburgers Worldwide brengt dagelijks Engelstalig nieuws over Limburg.

Met het Expat Centre Limburg focust POM Limburg al enige tijd op internationalisering en het onthaal van hoogopgeleide kenniswerkers of expats. Maar uit gesprekken bleek dat de doorstroom van Engelstalige informatie in onze provincie ontoereikend is. Met deze groep starten de twee partijen een professionele, Engelstalige community op met relevant nieuws uit Limburg.

De groep richt zich tot expats en hun partners, buitenlandse studenten en andere hoogopgeleide anderstaligen die hun weg naar Limburg al hebben gevonden. Maar vooral tot uitgeweken Limburgers die een link willen houden met hun thuisbasis. Daarom vond POM Limburg in Het Belang van Limburg de ideale partner. Vanuit de optiek 'Limburger Wereldburger' wil de krant Limburgers wereldwijd bereiken. ◆

◆ **www.limburgersworldwide.com**

580 miljoen euro aan buitenlandse investeringen in 2022

Ondanks de economische onzekerheid was Limburg in 2022 bijzonder goed in trek bij buitenlandse investeerders. Vorig jaar investeerden buitenlandse bedrijven voor meer dan 580 miljoen euro in onze provincie. Dat is het hoogste bedrag van de afgelopen vijf jaar. Bovendien waren de investeringen verspreid over 48 Limburgse projecten. Het vers kapitaal biedt ook zicht op heel wat nieuwe jobs. Zo zullen de investeringen gepaard gaan met bijna 1.200 extra arbeidsplaatsen in Limburg. Dit komt neer op een aandeel van 18 procent van alle aangekondigde jobs door buitenlandse investeringen in heel Vlaanderen.

De sector van de automobiel en aanverwante sectoren, maar ook de cleantech en chemische sector zien in Limburg een belangrijke investeringspartner. Verder scoren ook de voedingssector en logistieke sector goed in jobcreatie. De Verenigde Staten voeren de koppositie aan als belangrijkste investeerder, net als in heel Vlaanderen. Daarna volgt China.

Nu buitenlandse bedrijven hun weg naar Limburg vlot vinden, is het toch waakzaam uitkijken of de investeringsbereidheid niet te veel onder druk komt te staan van verdere geopolitieke spanningen, de hoge Europese energieprijzen of de sterkere loonkostenstijging in vergelijking met onze buurlanden. ◆

Delegatie uit Louisiana maakt via Health Campus Limburg DC kennis met Vlaamse life sciences-ecosysteem

De gouverneur van de Amerikaanse staat Louisiana, John Bel Edwards, bracht samen met Don Pierson, de secretaris van Koophandel, en een delegatie van Amerikaanse CEO's en academici een bezoek aan Limburg. De ontmoeting werd georganiseerd op uitnodiging van POM Limburg en kwam tot stand dankzij een eerdere kennismaking op een conferentie in San Diego vorig jaar.

Louisiana, gelegen in het zuiden van de Verenigde Staten, legt sterk de nadruk op kenniseconomie, met een speciale focus op life sciences. Er bestaat aanzienlijke interesse in Vlaanderen, dat zich positioneert als vooraanstaande speler in de biotech- en farmaceutische industrie in Europa.

In een wereld waar hoogwaardige gezondheidszorg een universele behoefte is, is samenwerking van cruciaal belang om de uitdagingen in de zorg aan te pakken. Tijdens het bezoek werd vooral de nadruk gelegd op de sterke punten van het Vlaamse en Limburgse life sciences-ecosysteem. Zo heeft de nieuwe Limburgse campus Health Campus Limburg DC de ambitie om uit te groeien tot een toonaangevende locatie voor zorginnovatie, niet alleen in Vlaanderen, maar ook daarbuiten. ◆

◆ **www.healthcampus.be**

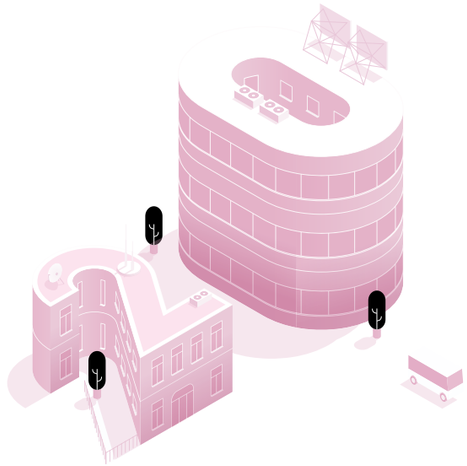

Limburg in top 20 meest competitieve regio's van Europa

Limburg staat op een mooie twintigste plek in de recente 'Regional Competitiveness Index' (RCI) van de Europese Commissie. De provincie nestelt zich daarmee in het kransje van meest concurrentiële regio's van Europa. Ten opzichte van de vorige ranglijst van 2019 is Limburg vier plaatsen gestegen.

Deze nieuwe ranking is een uitstekende graadmeter om Limburg te vergelijken met 233 andere Europese regio's. Nederland leidt de weg in de ranking, met vijf regio's in de top 10. Regio Utrecht staat zelfs bovenaan de Europese lijst. Maar ook België doet het bijzonder goed, met Brussel en de Vlaamse provincies die hoog scoren in de ranglijst. Alleen West-Vlaanderen valt buiten de top 20, met een 25ste positie, al wint het wel de meeste plaatsen in vergelijking met de vorige versie van de RCI.

Het groot economisch marktbereik en het sterk ondernemingsweefsel van Limburg zijn troeven die in de studie naar boven komen en de top 20-positie rechtvaardigen. Bovendien scoort Limburg ook hoog op het vlak van technologische paraatheid of digitalisering. Waar Limburg wel nog achterophinkt zijn innovatie, infrastructuur, hoger onderwijs en levenslang leren. ◆

Archie maakt een innovatieve laadpaal van ieder rijhuis

De transitie naar een duurzame economie vormt het kernpunt van de doelstellingen van SALKturbo, het economisch toekomstplan van Limburg. Daarom ondersteunde de provincie Limburg de ontwikkeling van de 'Archie'-laadpaal met een innovatiepremie. Deze laadinfrastructuur is door de bedrijven Co-Laden en EC-IS specifiek ontworpen voor bewoners van rijhuizen in stedelijke gebieden die gebruikmaken van elektrische voertuigen. Het installeren van laadpunten bij rijwoningen is een uitdaging vanwege de mogelijke risico's van kabels op trottoirs, wat onveilige situaties kan veroorzaken.

De semi-publieke 'Archie'-laadpaal wordt aan de gevel van particuliere woningen bevestigd en strekt zich op een hoogte van 2,5 meter uit over het trottoir via een uitschuifbare arm. Buurtbewoners hebben de mogelijkheid om het laadpunt te delen en parkeerplaatsen te reserveren via een speciale app op de smartphone. Met de provinciale innovatiepremie is deze innovatie klaar om de markt op te gaan. Co-Laden kreeg al 100 installatievragen, en wekte zelfs buitenlandse interesse op. ◆

◆ **www.archie.energy**

Lagere energiekosten met sensoren en artificiële intelligentie

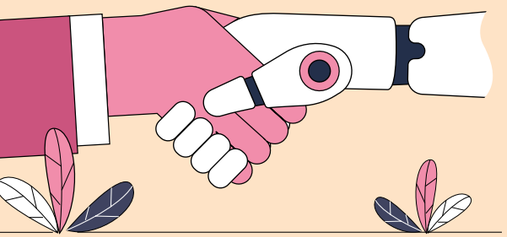

De hoge energie- en elektriciteitskosten hebben nog steeds een grote impact op de economie en samenleving. De kosten nemen een grote hap uit het gezinsbudget. Ondanks de aanzienlijke expertise van de Limburgse bouwsector op het gebied van energie-efficiënt bouwen en renoveren, blijkt het gedrag van bewoners een grote invloed te hebben. Tot wel 50 procent van de energierekening kan worden toegeschreven aan de levensstijl van de bewoners.

Via GO-kit analyseert een nieuw dataplatform van het bedrijf Calculus gegevens van onder meer radiatoren, zonnepanelen en warmwaterboilers en voedt ze aan zelflerende algoritmes. Via een QR-code krijgen de bewoners en eigenaars bruikbare feedback om daarna slimmer en duurzamer met energie om te springen. De GO-kit is dankzij provinciale steun van 100.000 euro in elf pilootwoningen geplaatst.

Om deze innovatie verder op punt te zetten en op grote schaal uit te rollen is GO-kit ondertussen opgenomen in een Vlaams-Nederlandse samenwerking. Het doel is om bewoners te ondersteunen bij het verminderen van hun energieverbruik en CO_2-uitstoot met behulp van sensoren. ◆

◆ **www.salkturbo.be**

Een vaste baan op de baan met Fast Track 3.0

De transport- en distributiesector staat voor een aanzienlijke uitdaging om de vacatures van vrachtwagenchauffeur in te vullen. Op dit moment staan meer dan 400 vacatures open. Het tekort aan vrachtwagenchauffeurs ontstaat omdat vanuit het technisch onderwijs en de VDAB-opleidingen slechts een 70-tal truckers per jaar op de arbeidsmarkt komen. En dat is veel te weinig om de openstaande vacatures in te vullen. Het negatief imago van het beroep en de hoge kostprijs van de opleiding zijn de voornaamste oorzaak. Om dit probleem aan te pakken, bundelen VVL-Febetra Limburg, vzw Scholing, het Sociaal Fonds voor Transport en Logistiek (SFTL) en VDAB hun krachten in het 'Fast Track'-programma. Met provinciale steun zorgt dit opleidingsinitiatief in een recordtempo voor een nieuwe lichting van vrachtwagenchauffeurs.

Dit project neemt de financiële drempel voor het volgen van een opleiding weg. Dankzij een provinciale subsidie van 200.000 euro wordt de opleiding voor nieuwe vrachtwagenchauffeurs volledig kosteloos aan werkzoekenden aangeboden. ◆

Provinciale middelen geven studentondernemers vliegende start

Studeren en ondernemen lijken een moeilijke match. Studentondernemers en hun ouders ervaren vaak financiële straffen, zoals mogelijk verlies van een studiebeurs of kindergeld. Het nieuwe initiatief Experience Based Entrepreneurial (EBEL)-Duaal Leren pakt dit probleem aan en krijgt 325.000 euro steun van de provincie Limburg voor de opstart van het project.

Het project bevordert authentiek en ongehinderd ondernemerschap met beperkte risico's. Na een intakegesprek kunnen studenten deelnemen aan de 'startbaan', een voorbereidend traject waarin de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van hun ondernemersidee worden onderzocht. Op de 'vliegschool' zetten studenten, gesteund door de juridische incubator Starterslabo Limburg, hun ondernemende activiteiten in gang.

SyntraPXL en Hogeschool PXL staan de studenten bij en brengen hen in contact met hun netwerk van ondernemingen die nieuw ondernemerschap ondersteunen. Daarnaast assisteert Starterslabo de jonge ondernemers bij het zoeken naar startkapitaal. ◆

◆ **www.coopiloot.be**

Het coverbeeld

Zeewezens van Alvaro Soler-Arpa, uit "Toxic Evolution", 2011. In de woorden van de kunstenaar: plastic vervuiling heeft het natuurlijke milieu misbruikt en gemuteerd. Dit werk is in de eerste plaats een zwanenzang voor de natuur en haar berustende maar onverzettelijke strijd om te overleven. Toxic Evolution van Soler-Arpa eert de strijd van de natuur om zichzelf voort te zetten tegen alle verwachtingen in, ondanks de residuen die haar aderen vergiftigen. ◆

Interview Tom Vandeput en Noël Slangen

“Limburg kruipt langzaam naar de kop van het peloton.”

Limburg is langzamerhand klaar om een handboek ‘economische reconversie’ te schrijven. Als mijnregio stond de provincie voor een reusachtige uitdaging toen dertig jaar geleden de mijnen sloten. Die uitdaging werd alleen maar groter toen grote werkgevers als Ford en Philips de deuren sloten. De dynamiek waarmee Limburg deze uitdagingen aanpakte sprong in het oog.

Hoe versnelt Limburg met SALKturbo en nieuwe campussen de economie van vandaag? We vroegen het aan gedeputeerde voor Economie en voorzitter van POM Limburg Tom Vandeput en aan Noël Slangen, algemeen directeur van POM Limburg.

NOËL SLANGEN: “De veerkracht van de Limburgers op economisch vlak neemt inderdaad stilaan mythische proporties aan. Maar laat ons toch maar niet vergeten hoe zwaar ons eenzijdig mijnverleden, en de industriële monocultuur die daarop volgde, nog steeds sterk op ons weegt. We creëren vandaag per kop nog altijd 14,1 procent minder toegevoegde waarde dan het Vlaamse gemiddelde. Dat betekent 15.000 euro per jaar minder per werknemer. En dat is echt niet omdat die Limburger minder hard zou werken.”

TOM VANDEPUT: “Integendeel, Limburgers strijden bergop. Het is altijd schrikken als een bedrijf bij ons de deuren sluit. Recent nog Sappi en Bose. Voor de werknemers is dat steeds een zware klap, want ze verliezen niet alleen een job, maar ook vriendschappen, een netwerk en het bedrijf waarvan ze houden. Toch zullen we ons moeten voorbereiden op een economie die voortdurend in beweging is. Er zullen jobs verdwijnen, maar er zullen ook nieuwe jobs ontstaan. Het bewijs is er: tot nog toe slaagt Limburg erin om meer jobs te laten bijkomen dan er verdwijnen. Nooit eerder waren er zoveel Limburgers aan de slag.”

‘Je kan er niet naast kijken dat Limburg vandaag op een sterke 20ste plaats staat op 234 regio’s in de Europese competitiviteitsindex.’

Tom Vandeput

Zullen wij die historische achterstand ooit ophalen?

VANDEPUT: “Er zal in Limburg niet plots een zeehaven, een Europees parlement of een grote chemische cluster verschijnen. En toch ben ik ervan overtuigd dat Limburg kan aansluiten bij de sterkste regio’s van Europa. Onze geografische ligging in de Euregio is hierin cruciaal. We kruipen langzaam naar de kop van het peloton.”

SLANGEN: “De resultaten van het economische SALKturbo-plan worden langzaamaan zichtbaar. In de moeilijke coronajaren zijn we inzake bruto toegevoegde waarde per werknemer meer dan een procent ingelopen op het Vlaams gemiddelde. Dat klinkt niet veel, maar het gaat om 360 miljoen euro die we met al onze Limburgse werknemers samen meer realiseren dan als de kloof ongewijzigd was gebleven.”

Maar in welke mate kunnen wij op tegen de concurrentie van lageloonlanden? Wij zijn een duur land om te ondernemen?

SLANGEN: “Dat klopt, en het versterken van onze concurrentiekracht zou hoog op het prioriteitenlijstje moeten staan van de volgende regeringen. Onze overheid kan efficiënter en flexibeler. Maar ruimte voor

innovatie en verduurzaming is belangrijker om die concurrentie aan te gaan, want een werkuur zal hier nooit goedkoper worden dan in landen die niet dezelfde welvaart verdelen als het onze. Onze werkuren moeten vooral 'slimmer' worden."

VANDEPUT: "Dit zijn geen tijden voor een goednieuwsshow. Maar je kan er niet naast kijken dat Limburg vandaag op een sterke 20ste plaats staat op 234 regio's in de Europese competitiviteitsindex. Dat betekent dat Limburg in heel Europa de twintigste beste regio is om te investeren! Wij scoren hoog op het groot economisch marktbereik en sterk ondernemingsweefsel. Bijvoorbeeld op het vlak van technologische paraatheid of digitalisering. Zo scoren wij hoger dan West-Vlaanderen op heel wat parameters. Zij kunnen rekenen op een sterk ondernemingsweefsel met familiale bedrijven sinds vele generaties. Wij hebben in tegenstelling tot West-Vlaanderen dan weer wel een universiteit in onze provincie."

En wat zijn dan punten waar we zwak scoren als Limburg en waaraan we moeten werken?

SLANGEN: "Waar Limburg wel nog achterloopt zijn innovatie, infrastructuur zoals mobiliteit en vooral participatie aan hoger onderwijs en levenslang leren. Een treffend cijfer is dat in Vlaanderen verhoudingsgewijs twee keer zoveel universitairen in een bedrijf werken dan in Limburg. In een kennismaatschappij betekent dat een alarm dat afgaat."

VANDEPUT: "Het SALKturbo-plan, dat we enkele jaren geleden lanceerden als opvolger van het befaamde SALK-plan, is onze strategische leidraad. Het bepaalt ook hoe we de ruim honderdvijftig miljoen euro Europese middelen, waarop Limburg nog recht heeft als transitieregio, willen inzetten. Het is misschien de laatste keer dat we nog kunnen rekenen op die Europese steun. We doen het namelijk almaar beter, en dat is goed nieuws. Maar dat betekent wel dat we optimaal gebruik moeten maken van deze laatste kans."

Welke rol speelt POM Limburg in dit hele proces?

VANDEPUT: "POM houdt de pen vast en staat in voor de coördinatie van dit plan. Het provinciebestuur, POM Limburg en UHasselt vormen het dagelijks bestuur van SALKturbo. Toen ik bij het begin van deze legislatuur aantrad wilde ik dat POM Limburg zou uitgroeien tot een performante organisatie die haar stempel op economisch Limburg zou drukken. De impact die POM Limburg vandaag heeft is fundamenteel, en ik ben ook blij dat we iemand als Noël hebben kunnen aantrekken als algemeen directeur."

SLANGEN: "Ik heb in 2012 afscheid genomen van mijn communicatiebedrijven. Naast mijn activiteiten als columnist voor twee kranten en voorzitter van het Kinderarmoedefonds van de Koning Boudewijnstichting heb ik de leiding van POM Limburg op me genomen uit liefde voor mijn provincie. Wat me over de streep trok is het ambitieniveau dat Tom bij zijn aantreden had gelanceerd. De middelen voor POM Limburg werden verdubbeld, waardoor we op het niveau van vergelijkbare organisaties konden functioneren. En het campusprogramma dat hij lanceerde was uitdagend. Het kan in mijn ogen veel verschil voor de Limburgse economie maken."

Dat campusprogramma is ongetwijfeld een van de meest in het oog springende projecten van POM Limburg?

VANDEPUT: "Ik geloof heel sterk in de kracht van campussen. Als je kennis, economie en samenleving bij elkaar brengt, ontstaat er welvaart. Limburg heeft een sterke campustraditie. Denk aan de succesverhalen Thor Park en Corda Campus, waar POM Limburg eveneens mee aan de wieg stond. We willen de kenniscampus van Diepenbeek uitbouwen tot een net zo belangrijke sterkhouder als Corda. De campus krijgt daar een volledige transformatie, waarvoor POM Limburg het masterplan uittekende. Er zal daar een groene, levendige campus naar Amerikaans model gerealiseerd worden, met twee economische themacampussen, namelijk de Health Campus en de Bouwcampus. Op de Health Campus zal de zorg van de toekomst vorm krijgen, met meer dan 20.000 vierkante meter ruimte voor innovatiebedrijven. Maar er komt ook een gloednieuw biomedisch onderzoekscomplex en een hoogtechnologisch bewegingslab. Vlaams minister Jo Brouns zorgde voor Vlaams geld om dit lab in Limburg te realiseren."

'Campus Limburg DC wordt echt een plek die je zal willen tonen aan vrienden die onze provincie bezoeken.'

Noël Slangen

SLANGEN: "De campus, die we 'Limburg DC' doopten, wordt echt een plek die je zal willen tonen aan vrienden die onze provincie bezoeken. De wagens verhuizen naar parkeergebouwen en er komt ruimte voor ontmoetingsplekken, studentenhuisvesting, sportfaciliteiten en horeca. Met de steun van Vlaams minister Zuhal Demir gaan we er ook voor zorgen dat de natuur ontsloten wordt. We trokken de gerenommeerde ontwerper van het doorkijkkerkje Gijs Van Vaerenbergh aan om originele zwevende wandelpaden te ontwerpen die de omgeving een eigen karakter zullen geven."

En blijkbaar wordt er ook een mooi sluitstuk voorzien voor ons Ford-verleden?

SLANGEN: "Toeval bestaat blijkbaar niet: POM Limburg heeft zijn kantoren op Corda Campus in de ruimten waar bij Philips vroeger honderden jonge dames technologische producten assembleerden. En nu ontwikkelen wij samen met het stadsbestuur van Genk de laatste resterende Ford-terreinen."

VANDEPUT: "Samen met de stad Genk kochten wij de terreinen aan die nog geen nieuwe bestemming kregen. Daar zal in de komende jaren een logistieke campus verrijzen, op een unieke plek waar vervoer over water, over spoor en over weg mekaar ontmoet. We maakten als POM Limburg een ambitieus masterplan voor de herbestemming van de site tot logistieke campus. De werken zullen het komende jaar starten. Momenteel loopt er een openbare aanbesteding. En in het Noorden van Limburg gaan we samen met LRM een poortgebouw realiseren voor de zeer ambitieuze Noord-Limburgse industrie. Tezelfdertijd moeten wij er ons van bewust zijn dat het campusverhaal niet eindeloos is. Ecosystemen moeten voldoende schaal hebben om te kunnen floreren. Je hebt al snel een ecosysteem van verschillende duizenden medewerkers nodig om te zorgen dat de toekomst er vorm krijgt. Op deze sites is dat mogelijk, maar vanaf een bepaald ogenblik moet je vooral versterken wat er is."

Neemt POM Limburg dan het stokje over van LRM wat campuscreatie betreft?

SLANGEN: "Neen hoor, wij zijn twee totaal verschillende organisaties die mekaar perfect aanvullen. LRM is een rendementsgedreven investeringsmaatschappij, die ook in bedrijven investeert. POM Limburg investeert in gebouwen en ecosystemen waar dat rendement nog ver weg ligt. Wanneer er rendement kan gerealiseerd worden, ruimen we baan voor de private sector en voor LRM. In heel wat projecten werken we op die manier samen, zoals voor Thor Park, Campus Noord en incubator BioVille op de Health Campus."

VANDEPUT: "Om dezelfde reden verkochten wij deze legislatuur de bedrijvencentra van POM Limburg na een marktraadpleging aan Officenter. Toen POM destijds de bedrijvencentra oprichtte had je nog geen private spelers die aparte ateliers en kantoren verhuurden. Nu die sector tot ontwikkeling gekomen is, willen wij de private ondernemers geen concurrentie aandoen. Dat is niet de taak van de overheid. Een ander voorbeeld is het kmo-terrein in Voeren, waarvan we een van de meest duurzame kmo-zones van Europa willen maken. Normaalgezien bouwt POM Limburg geen kmo-infrastructuur, maar omdat de private sector in Voeren het risico niet wilde nemen, hebben wij daar onze verantwoordelijkheid genomen."

Wat haar projectwerking betreft heeft POM Limburg helemaal de kaart getrokken van hoogwaardige innovatie?

VANDEPUT: "POM Limburg moet starten waar de werking van onze sterke werkgeversorganisaties stopt. Op die manier voeren wij het SALKturbo-plan uit, dat sterk inzet op innovatie, digitalisering en verduurzaming."

SLANGEN: "We kunnen vandaag rekenen op een team met exceptionele expertise. In ons team tref je heel wat doctors in de wetenschappen en gespecialiseerde ingenieurs aan. Zij werken rond thema's als biokunststoffen, clean mobility, digital health, robotisering en industrie 4.0."

VANDEPUT: "En het meest tot de verbeelding sprekend is ongetwijfeld de Einsteintelescoop. Dat is een onderzoeksinstallatie, tweehonderd meter onder de grond, een driehoekig tunnelstelsel van 30 kilometer, qua wetenschappelijke impact vergelijkbaar met de deeltjesversneller van het CERN. Samen met Nederland en Duitsland is Vlaanderen kandidaat om die investering van twee miljard hier te laten landen. De impact van zo'n project op onze economie valt niet te onderschatten."

'Ik denk dat al deze projecten net bewijzen dat het provinciaal niveau nog steeds een essentiële rol speelt.'

Tom Vandeput

Er ligt genoeg werk op de plank, maar sommigen zouden ook graag zien dat het provinciaal niveau verdwijnt. Wat zou dat betekenen voor deze projecten?

VANDEPUT: "Ik denk dat deze projecten net bewijzen dat het provinciaal niveau nog steeds een essentiële rol speelt. Blijkbaar merk je het belang van de provincie vooral wanneer bevoegdheden verdwijnen. Zowel de Limburgse cultuursector als de welzijnsorganisaties laten er geen twijfel over bestaan dat het weghalen van die bevoegdheden een aderlating voor Limburg geweest is."

SLANGEN: "Misschien dat in sommige provincies een provinciebestuur er minder toe doet, maar in Limburg en West-Vlaanderen spelen ze alvast een essentiële rol, wellicht ook door het ontbreken van een echt grote stad. Als Vlaanderen de provincies wil afschaffen moet ze consequent zijn en ervoor zorgen dat de gemeenten in Vlaanderen voldoende schaal krijgen om zelf die taken voor hun rekening te nemen. Maar dan moeten we in Limburg naar hooguit zes grote steden in plaats van het veertigtal nu." ◆◆

De Einsteintelescoop:
een miljardenkans voor Limburg

De Einsteintelescoop is een ondergronds observatorium waarmee een Belgisch-Nederlands-Duitse alliantie zwaartekrachtgolven wil detecteren en dieper de ruimte in wil kijken dan ooit tevoren. Helemaal terug tot aan de oerknal. De komst van de Einsteintelescoop kan naar schatting tussen de 10.000 en de 30.000 jobs opleveren, staat voor een investering van twee miljard euro en honderden miljoenen euro aan contracten voor lokale bedrijven. In 2026 weten we of één van de meest ambitieuze wetenschappelijke projecten van Europa naar het drielandenpunt komt, en dus ook naar Limburg.

Waarom de hoop van Indonesische zeepaardjes in bioplastics ligt

Per jaar produceren we zo'n 368 miljoen ton aan plastic, verdeeld over tal van producten als auto's, boodschappentasjes en zelfs cosmetica. Maar wat is plastic eigenlijk? En zijn bioplastics beter voor het milieu?

Toen de Amerikaanse fotograaf Justin Hofman (39) in de herfst van 2016 voor de kust van het Indonesische eiland Sumbawa een zeepaardje voorbij zag zwemmen met een plastic wattenstaafje aan zijn staartje aarzelde hij geen seconde. Hofman maakte die beroemde foto waarmee hij dat jaar een werelddebat startte. "Ik zou willen dat deze foto niet bestond, maar nu dat wel zo is, wil ik dat iedereen hem ziet", schreef hij op zijn Instagram. "Deze foto is typerend voor de huidige en toekomstige staat van onze oceanen." En meteen kreeg de plasticindustrie de wind van voren. "Volgens sommige rapporten zou er bij ongewijzigd beleid in 2050 meer plastic dan vis in onze oceanen en zeeën zijn. Beangstigend!", waarschuwde het toonaangevende tijdschrift National Geographic.

Plastic is niet de vijand

Alles samengeteld is er al 8 miljard ton plastic geproduceerd. De onvergankelijkheid van het materiaal is het belangrijkste nadeel. Afhankelijk van het type plastic duurt het twintig tot vijfhonderd jaar eer het volledig is afgebroken. "Maar plastic is niet de vijand", nuanceert Kim Ragaert, professor Circular Plastics aan de Universiteit van Maastricht. "Alleen heeft plastic een perceptieprobleem. Omdat het blijft drijven, is het zichtbaar aanwezig in de oceaan. Alle andere dingen die er niet thuishoren, zie je niet. Dan krijg je natuurlijk covers van plasticsoep en zeepaardjes met plastic om hun staart. Nu ga je me niet horen zeggen dat er geen probleem is. Alleen, we mogen het kind niet met het badwater weggooien. Zonder kunststoffen kunnen we niet. Ze zijn cruciaal en handig in bijvoorbeeld verpakkingen, auto's en bouwproducten. En het is duurzamer om van aardolie plastic te maken dan het pakweg in jouw auto te gooien en het te laten verbranden in de atmosfeer."

De komst van bioplastics

Recyclage helpt, maar volstaat niet. Nog altijd komt 55 procent van de plastics op vuilnisbelten terecht, een kwart wordt verbrand en slechts 20 procent gerecycleerd. Biologisch afbreekbare kunststoffen zijn een ander deel van de oplossing. Dat zijn plastics gemaakt van natuurlijke grondstoffen, die van nature vergaan tot water, koolstof en andere organische stoffen. Of ze zijn composteerbaar door enzymen of bacteriën. "Bioplastics worden gemaakt van hernieuwbare grondstoffen", legt professor Roos Peeters van de Faculteit Industriële Ingenieurswetenschappen aan de Universiteit Hasselt uit. "Ze zijn afkomstig van natuurlijke bronnen of van biomassa, zoals bijvoorbeeld het zetmeel uit maisplanten of cellulose uit hout. Deze grondstoffen zijn zo goed als onuitputtelijk. Traditionele plastics, zoals PET van de frisdrankflessen, worden gemaakt uit aardolie, waarvan de voorraad eindig is. Een kunststofmateriaal wordt beschouwd als bioplastic als het biogebaseerd is of biodegradeerbaar is, of beide. Biogebaseerd betekent dat het kunststofmateriaal van natuurlijke oorsprong is, biodegradeerbaar betekent dat het materiaal kan afgebroken worden door micro-organismen uit de omgeving tot water, koolstofdioxide en compost."

'Plastic is niet de vijand. Alleen heeft het een perceptieprobleem.'

Kim Ragaert, professor Circular Plastics Universiteit Maastricht

© Justin Hofman

Onuitputtelijke grondstoffen

Wat zijn de voordelen van die bioplastics? "Voor de biogebaseerde materialen: de onuitputtelijkheid van hun grondstoffen", gaat professor Peeters verder. "Voor de biodegradeerbare materialen: die verdwijnen uit de afvalberg door de omzetting naar natuurlijke substanties en compost. Op voorwaarde dat de omgevingsvoorwaarden optimaal zijn in hun afvalfase. Maar er zijn ook nadelen, en daar moeten we niet blind voor zijn. De prijzen zijn op dit moment over het algemeen hoger dan de conventionele plastics. Er is de eventuele competitie met de voedselketen, omdat de grondstoffen kunnen ingezet worden zowel in de materialen- als in de voedselketen. En men moet de ontbossing van gebieden in rekening brengen tegenover de economisch meer waardevolle gewassen die de grondstoffen leveren voor bioplastics zoals mais en suikerriet."

'Ik zou willen dat deze foto niet bestond, maar nu dat wel zo is, wil ik dat iedereen hem ziet.'

Fotograaf Justin Hofman

Het begint ook in Limburg

B4Plastics uit Dilsen-Stokkem is een van de snelst groeiende en meest kennisgedreven bioplasticsbedrijven ter wereld. De toepassingen zijn breed: van composteerbare drinkrietjes tot afbreekbare trimdraden, visnetten en textiel. "Met de grootste merken als klanten, komen steeds meer B4Plastics-producten in jouw badkamer, keuken, garage en fiets terecht", zegt CEO Stefaan De Wildeman fier. "We zetten lokale grondstoffen om in bioplastics. Zo verwerken we bijvoorbeeld groenafval tot kunststoffen die gebruikt worden in afbreekbare of recycleerbare materialen. Elke

dag ontstaan er tegenwoordig totaal nieuwe biokunststoffen in Limburg, die de nieuwe kunststofeconomie inluiden. Kijk, ik wil bij de Vlaming en de Europeaan het bewustzijn laten groeien om natuurlijke plastics te gebruiken. Weinig mensen weten dat in een auto tot wel 400 kilogram plastic zit. Als ik met pensioen ga, wil ik dat mensen bij de keuze van een auto de optie kunnen aanvinken om alles uit biomaterialen te maken."

Goede leerling Limburg

"Limburg is altijd al een voorloper geweest op vlak van recyclage", zegt ingenieur Veerle Belcaen van het recyclagebedrijf Ecoo. "Met de vrijwillige inzameling van restplastics sinds 1989 behaalde Limburg al een recyclagegraad van 66 procent voor huishoudelijke verpakkingen in 2017, terwijl de Europese norm 55 procent bedraagt tegen 2025. Dat resulteerde uiteindelijk tot de invoer van de nieuwe PMD-zak in 2021. Bij ons bedrijf in Houthalen werd er tot 2021 22.000 ton plastics van consumenten per jaar verwerkt tot 100 procent gerecycleerde en 100 procent recycleerbare tuinproducten. Deze capaciteit is meer dan verdubbeld door bijkomende investeringen in Ecoo Beringen."

'Weinig mensen weten dat in een auto tot wel 400 kilo plastic zit.'

Stefaan De Wildeman, CEO B4Plastics

De weg naar de hel

"Kijk, het blijft een proces van vallen en opstaan", vervolgt Kim Ragaert. "Net zoals de hel is de weg naar een degradeerbaar en recycleerbaar recyclagesysteem geplaveid met goede intenties. Denk maar aan de katoenen zakken die je al eens krijgt bij promoacties, om er 'milieuvriendelijk' mee naar de slager en de bakker te gaan. Maar we vergeten dat om zo'n katoenen zak te maken je veel water en land nodig hebt. En vervuilend transport, want het katoen komt vaak van ver. Je moet die katoenen zak dus al 170 keer hergebruiken alvorens hetzelfde milieuefficiënt te bekomen als een plastic draagtasje dat je maar één keer gebruikt. Dus de boodschap is, plastic zak of katoenen zak: 'Hergebruik die totdat er een gat in zit'."

Limburgse kunststofcommunity

"Materialen moeten zo lang mogelijk en zo hoogwaardig mogelijk ingezet worden. De algemene regel is: het juiste product voor de juiste toepassing gebruiken. Daarbij begint alles met een goed ontwerp. 80 procent van de milieu-impact van een product wordt immers bepaald in de ontwerpfase", knikt Annelies Gorissen, sectormanager Circulaire Economie van POM Limburg instemmend. "Maar bij POM Limburg denken we nog verder. Wij willen de kunststofkringloop sluiten. Om dat te bereiken is er meer samenwerking nodig tussen de verschillende partijen. Net daarom richtte POM Limburg de kunststofcommunity op. De leden delen kennis om problemen van vandaag en morgen binnen de kunststofindustrie op te lossen. Vanuit de community worden nieuwe projecten en samenwerkingsverbanden opgestart, maar we versnellen en versterken ook innovatie."

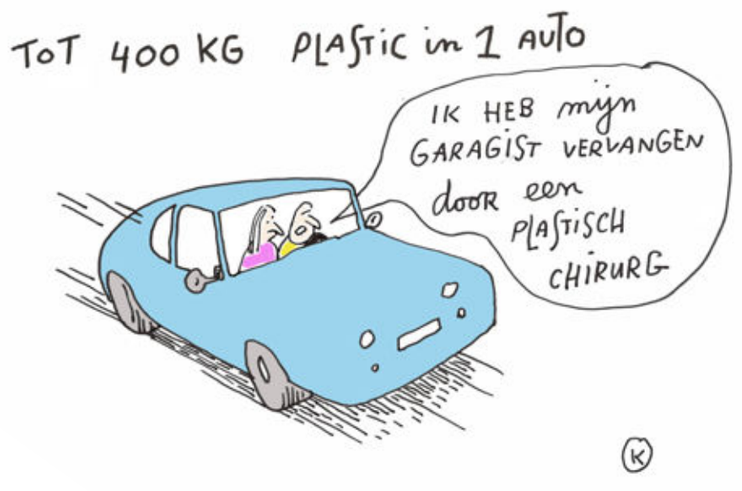

Met SALKturbo zet Limburg koers naar economisch succes

Drie jaar geleden kreeg het SALKturbo-plan groen licht met één missie: de Limburgse economie duurzaam versterken. Tot nu toe zijn zo'n 76 projecten goedgekeurd, goed voor een totale investering van meer dan 206 miljoen euro. Van die projecten zijn er al 29 volop bezig.

SALKturbo is de opvolger van het SALK-plan, het 'Strategisch Actieplan Limburg in het Kwadraat', dat ontstond na de sluiting van Ford Genk in 2014. Hoewel Limburg op vele vlakken vooruitgang boekt, hangt het mijnverleden nog steeds als een schaduw over ons. Het nieuwe actieplan SALKturbo, dat in 2021 het levenslicht zag, geeft de Limburgse economie een serieuze boost. Kartrekkers zijn het Limburgs provinciebestuur, POM Limburg en UHasselt, met een taskforce die bestaat uit Limburgse ministers, kennisinstellingen, de steden Hasselt en Genk, LRM en VDAB.

Alle wind in de zeilen

Met SALKturbo zet Limburg alle wind in de zeilen om uit te groeien tot een economische voorbeeldregio. Het plan vertrekt van vier prioriteiten en twaalf ambities. Onze provincie moet vooral duurzamer, competitiever, digitaler en inclusiever worden. En dat lukt niet zonder de nodige Europese steun. Met de 152 miljoen euro Europese middelen waarop Limburg als transitieregio recht heeft, kunnen heel wat belangrijke projecten worden ondersteund. Europese fondsen zijn dan ook een belangrijke hefboom voor onze Limburgse plannen. Het uiteindelijke doel van al deze projecten: de welvaart van iedere Limburger verhogen. Minstens tot het Vlaamse gemiddelde, maar nog liever daarboven. In de wind van SALKturbo waait Limburg naar een welvarende toekomst, waarvan elke Limburger de vruchten zal plukken.

De taskforce

De SALKturbo-taskforce bestaat uit de Limburgse ministers, de steden Hasselt en Genk, werknemers- en werkgeversorganisaties, POM Limburg, de Limburgse universiteit en hogescholen, de Limburgse deputatie, vak- en andere organisaties, LRM en VDAB.

Leden van de taskforce:

Bruno Bamps | directeur Ondernemen provincie Limburg
Jo Brouns | minister Vlaamse regering
Peter Bruggen | secretaris Boerenbond Limburg
Rohnny Champagne | voorzitter ABVV
Zuhal Demir | minister Vlaamse regering
Wim Dries | burgemeester stad Genk
Paul Geraets | secretaris ACLVB
Ronald Hoebers | kabinetschef gouverneur Limburg
Ludo Kelchtermans | directeur Nuhma
Ben Lambrechts | directeur Hogeschool PXL
Bert Lambrechts | gedeputeerde provincie Limburg
Jos Lantmeeters | gouverneur provincie Limburg
Ruben Lemmens | gedelegeerd bestuurder VKW Limburg
Johann Leten | gedelegeerd bestuurder Voka-KvK Limburg
Bart Lodewyckx | gedelegeerd bestuurder UNIZO Limburg
Joke Man | voorzitter ACV Limburg
Inge Moors | gedeputeerde provincie Limburg
Piet Pauwels | professor UHasselt
Lydia Peeters | minister Vlaamse regering
Joris Philips | directeur VDAB Limburg
Igor Philtjens | gedeputeerde provincie Limburg
Noël Slangen | directeur POM Limburg
Steven Vandeput | burgemeester stad Hasselt
Tom Vandeput | gedeputeerde provincie Limburg
Marc Vandewalle | directeur UCLL
Tom Vanham | directeur LRM
Pierre Vrancken | voorzitter ABVV

INCLUSIEF

1. **TALIM, Talentenacademie** ●
Een initiatief om de onderwijsongelijkheid in bepaalde Limburgse gemeenten te verkleinen. Via allerlei activiteiten kunnen tieners hun talenten ontdekken.

2. **Experience-based Entrepreneurial Learning, Proeftuin Duaal Leren** ●
Nieuw initiatief om de kloof tussen opleiding en real-life ondernemerschap voor jongeren te dichten.

3. **Talentcentrum** ●
Nieuw centrum waar twaalfjarige jongeren in klasverband testen kunnen afleggen. Op basis van hun interesses en talenten krijgen ze een objectief beroeps- en studiekeuzeadvies.

4. **Blauwdruk voor match tussen niet-beroepsactieven en werkgevers via jobontwerp** ●
Ontwikkeling van een nieuw stappenplan met het oog op een interactieve website, als tool om niet-beroepsactieven duurzaam tewerk te stellen.

5. **Overkop²** ●
Laagdrempelige hulpverlening om de arbeidsmarktparticipatie van jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties te verhogen.

6. **MAI-HOME** ● ●
Binnen het project wordt een AI-toepassing ontwikkeld die kansarmen meer inzicht geeft in hun energieverbruik, om zo energiearmoede tegen te gaan.

7. **PXL BusinessHUB** ●
Een nieuwe onderzoeksinfrastructuur rond digitalisering en duurzaam ondernemen die het ecosysteem tussen de onderzoeks- en bedrijfswereld naar een hoger niveau tilt.

DUURZAAM

19. **Boost Bouw Limburg** ●
Multidisciplinaire samenwerking tussen Limburgse bouwactoren om de uitdagingen rond verduurzaming en digitalisering van de bouwsector aan te gaan.

20. **Bioceuticals** ● ●
Project rond het hergebruik van reststromen uit de Limburgse tuinbouw als bouwstenen voor de textiel-, verpakkings- en automobielindustrie.

21. **Intellibat** ●
Initiatief om de batterij-innovatiecapaciteit te verhogen door te investeren in 25 state-of-the-art machines voor onderzoek en ontwikkeling, productie en testing van batterijen.

22. **IN2PV** ●
De opschaling van de productie en de demonstratielocaties voor zonnepanelen.

23. **Pater Sangersbrug, Maaseik** ●
Fietsbrug over de Maas op de grens tussen België en Nederland. De nieuwe brug maakt deel uit van een fietssnelweg met verbinding naar Nederland.

24. **Port of Limburg, multimodale accelerator** ●
Containerterminal op de voormalige Ford-terreinen in Genk. Dankzij de terminal verschuiven veel logistieke processen naar de binnenvaart. Zo worden 240.000 vrachtwagens van de weg gehaald.

COMPETITIEF

25. **Einsteintelescoop** ● ●
Versterken van het kandidaatdossier om de Einsteintelescoop naar het drielandenpunt te halen, een baanbrekend ondergronds onderzoekscentrum rond zwaartekrachtgolven.

26. **Groeihefbomen** ●
UNIZO gaat in dialoog met ondernemers rond de implementatie van 28 hefbomen voor toegevoegde waarde. Dat gebeurt via communicatieacties, bedrijfsbezoeken en werkgroepen.

27. **Poortgebouw Health Campus Limburg** ●
Het poortgebouw van Health Campus Limburg in Diepenbeek wordt een open innovatiecentrum voor de zorg. Centraal staan THINK3, een universitair labo, en CELL, een Centrum voor de Eerste Lijn.

28. **Realisatie van een biomedisch gebouwencomplex** ●
Nieuw gebouw voor biomedisch onderzoek, waar geavanceerde technologieplatformen zich zullen vestigen. Het gebouw maakt deel uit van Health Campus Limburg DC.

29. **Corporate Governance Familiebedrijven** ●
Een bedrijfsscan die familiebedrijven praktische handvaten geeft voor verbeteringen in de bedrijfsvoering.

DIGITAAL

8. **eXtended Reality-huis | XR-huis** ●
Het XR-huis stimuleert Limburgse bedrijven om gebruik te maken van extended reality (XR)-technologieën, om zo hun innovatiekracht te versterken.

9. **DigiPath, de uitrol van digitale pathologie in Limburg** ●
Een centraal Limburgs platform dat op basis van artificiële intelligentie (AI) en big data de pathologieafdeling digitaliseert.

10. **THINK3, Innovatiecentrum voor de Zorg** ●
Een universitair labo, waar zorgsystemen en -processen concreter vorm krijgen. De kennis wordt gedeeld met andere zorgactoren.

11. **ADaM & PreciLa | Precisielandbouw** ● ●
Het project ontwikkelt nieuwe technologieën rond precisielandbouw, en rolt ze uit tot praktijkrijpe toepassingen met een meerwaarde voor de landbouwer.

12. **Industrie 4.0 | Maturiteitsversnelling Limburg** ●
Traject om Limburgse bedrijven te begeleiden naar een slimme industrie, industrie 4.0.

13. **Health Campus Zorginnovatiefonds** ●
Via het Health Campus Zorginnovatiefonds kunnen bedrijven en zorgorganisaties verbeterprojecten opzetten om zorgsystemen en -processen te innoveren.

14. **E-Hospital4Future** ●
E-Hospital4Future ontwikkelt en verspreidt nieuwe opleidingsprogramma's om de digitale vaardigheden van zorgprofessionals te verbeteren.

15. **RCMC Demolab** ●
Een interactieve proeftuin voor onderzoek en innovatie rond het op afstand opvolgen van patiënten.

16. **Movelab** ●
Hoogtechnologisch bewegings- en belevingslab met een demo-, test- en ontwikkelingsomgeving.

17. **Industrie 4.0 Made Real** ●
Een demonstrator voor maakbedrijven, die het volledige potentieel van industrie 4.0 heel tastbaar maakt.

18. **XR Competentiepunt De Skip** ●
Innovatiecluster waar ondernemingen en organisaties terechtkunnen voor demonstraties en opleidingen rond XR-technieken.

LEGENDE

- ● Cofinanciering Interreg Vlaanderen-Nederland
- ● Cofinanciering EFRO
- ● Provinciale cofinanciering

Campus Diepenbeek, een transformatie met torenhoge ambities

ZIJN ZE DAAR IN 'DE' LIMBURG NU HELEMAAL ZOT GEWORDEN?

"Wablieft! Een eigen universiteit. Kunnen die niet gewoon naar Leuven gaan?" Zo moet het ongeveer geklonken hebben op het kabinet van Antwerpenaar Frans Grootjans, de toenmalige liberale minister van Nationale Opvoeding. Maar de Limburgers waren vastberaden en in oktober 1969 marcheerde er zowaar een betoging van 15.000 mensen over de Hasseltse Grote Markt met één eis: geen Leuven Vlaams, maar Universiteit Limburg nu. Vandaag zindert het opnieuw in de Diepenbeekse velden.

"Die betoging, dat was een uniek moment", herinnert oud-rector Harry Martens zich. "Je hebt betogingen om meer loon, tegen de sluiting van bedrijven... Maar voor de komst van een universiteit? De druk werd steeds meer opgevoerd. Tot uiteindelijk in 1971 beslist werd dat het LUC – Limburgs Universitair Centrum – mocht worden opgericht. Maar dat was heel beperkt: we kregen enkel de kandidatuurjaren en dan nog alleen voor wetenschappen en geneeskunde. De integratie van de Economische Hogeschool werd vlakaf geweigerd, dat heeft nog tot 1991 geduurd. Onze geschiedenis, zowel die van de EHL als het LUC, is er één van strijd." In de praktijk zaten de universiteit en de hogeschool wel al meteen samen: er werd één campus gebouwd, midden in de natte weiden van Diepenbeek. "Die moerasgrond kostte zo goed als niets", wist, ondertussen wijlen, oud-ondervoorzitter Ludo Gelders[1]. "Oh, maar wij waren blij dat het Diepenbeek werd, dat lag niet zo ver van Hasselt", vertelt professor Jeanne Schreurs. "Eerder was er ook sprake van Maasmechelen of Bilzen. Met de wegen van die tijd... Ik weet nog hoe ze het kwamen verdedigen bij ons, met van die idyllische foto's van Diepenbeek. Met het beekje dat daar liep, de velden (*lacht*)."

Vol West -Vlamingen

Ook POM Limburg-directeur Noël Slangen komt het kerktoren-argument nog tegen. "Af en toe moet ik het nog eens aanhoren. 'Wat maakt het nu uit dat de Limburgse studenten iets verder in Leuven gaan studeren?' Maar het is niet zo dat wij als Limburgers onze universiteit kost wat kost onder de kerktoren willen hebben", zucht Slangen. "Wat mij betreft mag Campus Diepenbeek vol West-Vlamingen zitten *(lacht)*. Maar een universiteit is meer dan onderwijs alleen. Meer nog, het is een onmisbare schakel in een economisch ecosysteem. Een universiteit is een noodzakelijke factor ter bevordering van technologische ontwikkeling, en trekt ook bedrijven aan naar de regio. Daarom is de universiteit van levensbelang voor deze provincie en is het ook logisch dat Campus Diepenbeek opnieuw voor een transformatie staat."

Limburg DC, het Washington van de zachte G

Om die reden ontwierp POM Limburg in 2020 samen met verschillende partners een masterplan voor de campus in Diepenbeek, dat *en cours de route* de naam Limburg DC – waarbij DC staat voor Diepenbeek Campus – kreeg. De campus wordt een levendige en groene site naar Amerikaans model, waar kennisinstellingen, bedrijven en andere stakeholders mekaar ontmoeten. Limburg DC bestaat uit drie grote delen: de onderwijscampus rondom het campushart, de Health Campus en de Bouwcampus.

Een uniek ecosysteem op Bouwcampus 2.0

Bouwcampus 2.0 zal onderdak bieden aan onderzoeks- en testinfrastructuur om de uitdagingen van de bouwsector van morgen aan te pakken.

[1] Vandenreyt C, 24 februari 2019, Waarom Brussel razend was op die school in het moeras van Diepenbeek, HBvL

> *'Wat mij betreft mag Campus Diepenbeek vol West-Vlamingen zitten. Een universiteit is meer dan onderwijs alleen, het is een onmisbare schakel in een economisch ecosysteem.'*
>
> *Noël Slangen,*
> *Algemeen directeur POM Limburg*

Zo zal er samen met de sector en de Limburgse kennisinstellingen ingezet worden op innovatieve onderzoeks- en experimenteerprojecten rond duurzame bouwmaterialen, haalbaar en betaalbaar bouwen en renoveren. "De Limburgse bouwsector heeft ambitie", zegt Chris Slaets, directeur van Embuild Limburg, die het allemaal graag ziet gebeuren. "De site van de Bouwcampus geeft ons de mogelijkheid om een versnelling hoger te schakelen en te evolueren tot koploper in digitaal en circulair bouwen *(Bij circulair bouwen maakt men duurzaam gebruik van grondstoffen en goederen waardoor deze oneindig hergebruikt kunnen worden, nvdr)*. De Limburgse bouw als katalysator voor de Limburgse economie."

Want het zal nodig zijn. De sector vecht immers al jaren tegen een hoge afvalberg en lage winstgevendheid, twee grote uitdagingen die juist die belangrijke transitie vragen naar digitaal en circulair bouwen. Met Bouwcampus 2.0 als uithangbord wil Limburg daar koploper in worden. "Met de Bouwcampus 2.0 realiseren we een modulair gebouw. In mensentaal betekent dit: eenvoudig, snel en betaalbaar waarbij we makkelijk kunnen uitbreiden of inkrimpen", zegt POM-sectormanager Bouw Lieve Hauben. "Naast het nieuwe fysieke gebouw op Bouwcampus 2.0 komt er ook een nieuw parkeergebouw. Dit parkeergebouw is eveneens modulair: het biedt plaats voor 350 wagens maar kan uitgebreid worden naar 500. Bovendien komt het op de bestaande parking zodat het geen extra ruimte inneemt. Voorzien is om in het voorjaar van 2024 het gebouw al in gebruik te nemen."

Hoogbouw op de Health Campus

De bouw van de Health Campus raakte in het voorjaar van 2023 dan weer in een stroomversnelling. Eind vorig jaar werd het ontwerp van het Parijse architectenbureau Studio Muoto, in samenwerking met het Vlaamse Tab Architects, als winnaar geselecteerd na een open oproep van de Vlaamse Bouwmeester. Het bouwteam werd in mei uitgebreid met twee aannemersbedrijven, het Lummense Vanderstraeten en bouwbedrijf Cordeel uit Temse. "De toegangspoort is het gezicht van de campus naar de buitenwereld, en moet een letterlijke reflectie zijn van de torenhoge ambities van de site", zegt gedeputeerde voor Economie en voorzitter van POM Limburg Tom Vandeput. "De poort bestaat uit twee delen, een poort- en een parkeergebouw, met een verbindende brug tussen de twee. Niet alleen de imposante architectuur, maar ook de groene omgeving valt onmiddellijk op. Dat is trouwens ook in lijn met Amerikaanse campussen, die vaak omgeven zijn door natuur."

In het poortgebouw, als hoofdgebouw van de Health Campus, komen allerhande faciliteiten die samenwerking in zorginnovatie stimuleren. De campus fungeert als een aantrekkingspunt voor bedrijven, zorg- en welzijnsinstellingen, onderzoeksinstituten en onderwijsorganisaties. "Het paradepaardje is wel de aula op de tiende verdieping met een adembenemend zicht op de volledige campus,

‘Door bestaande parkeerplaatsen te ontharden komt er meer plaats vrij voor groene open ruimte.’

Stijn Vercampt,
Manager Team Ruimte bij POM Limburg

maar het hele concept ademt verbinding”, vertelt Health Campus-manager Roeland Buckinx. “Zo werken we bijvoorbeeld in het nagelnieuwe THINK3-centrum van UHasselt samen met de zorgsector aan de toekomst van onze gezondheidszorg.” Bijzonder is dat de toegangsweg tot de campus door het poortgebouw loopt. Bezoekers wisselen in het parkeergebouw aan de rand hun auto voor een fiets, step of een ander duurzaam transportmiddel. De eerstesteenlegging wordt voorzien in 2024.

De onderwijscampus zal groen zijn, of ze zal niet zijn

De concreter wordende plannen klinken ook steeds luider door aan de universiteit en in de hogescholen. “Hogeschool PXL en UHasselt woonden al samen in Diepenbeek in één gebouw. Met PXL-Healthcare zetten we onze schouders mee onder de doorontwikkeling van de Health Campus”, vertelt algemeen directeur van Hogeschool PXL Ben Lambrechts. Zijn conculega is mee. “Het masterplan Diepenbeek is voor de hogeschool een uiterst belangrijk project – niet alleen qua infrastructuur maar ook qua uitstraling”, knikt Marc Vandewalle, algemeen directeur van UCLL. “Dit totaalconcept zal ervoor zorgen dat dit dé plek in Limburg wordt waar ondernemen, innoveren en studeren een symbiose vormen. Meteen kan dit ook een ontmoetingsplaats worden die past in een innovatieve campus waar studeren, werken, ontspannen en ondernemen alle kansen krijgen.”

Rector Bernard Vanheusden van Universiteit Hasselt is vooral in zijn nopjes over het groene karakter: “UHasselt heeft een aantal jaren geleden resoluut gekozen voor een tweecampusmodel: een stadscampus in Hasselt en een duurzame, groene campus in Diepenbeek waar volop ruimte is voor laboratorium- en andere onderzoeksinfrastructuur. Het is de ambitie van onze universiteit om de groene campus in Diepenbeek verder mee uit te bouwen tot een campus waar het aangenaam is om te vertoeven, te studeren en te werken.”

Parkeerplaatsen verdwijnen, parkeertorens verrijzen

“De verschillende deelcampussen hebben een eigen kloppend hart, maar zijn met elkaar verbonden via wandel- en fietspaden”, zegt Stijn Vercampt, manager van het team Ruimte bij POM Limburg. “Parkeren kan in de toekomst aan de rand van de campus in parkeertorens. Door bestaande parkeerplaatsen te ontharden komt er meer plaats vrij voor groene open ruimte en komt het groene karakter van de campus meer tot zijn recht. Om die reden kocht het Limburgse provinciebestuur van Vlaanderen de centrale parking over. De parking wordt in de toekomst omgevormd tot een campushart met aan de zijkanten studentenhuisvesting en op het gelijkvloers studentenvoorzieningen, broodjesbars en andere diensten.”

‘Niet alleen de imposante architectuur, maar ook de groene omgeving valt op. Dat is in lijn met Amerikaanse campussen.’

Gedeputeerde Tom Vandeput

Grillige maar zwevende paden

Om de deelcampussen met elkaar te verbinden en de natuur opnieuw toegankelijk te maken, werden twee functionele wandelpaden ontworpen. Hiervoor werd er beroep gedaan op Gijs Van Vaerenbergh, een samenwerking van twee Belgische kunstenaars-architecten, Pieterjan Gijs en Arnout Van Vaerenbergh. In Limburg vooral bekend van Reading Between The Lines, het bekende doorkijkkerkje in Borgloon, en Labyrint op C-mine. “We vertrekken van de bestaande natuur, die we maximaal willen vrijwaren en zo goed mogelijk in beeld willen brengen”, zegt het architectenduo Gijs Van Vaerenbergh. “De paden lopen door bijzonder natuurgebied dat in natte periodes als buffer- en overstromingsgebied dienstdoet. Het pad zweeft daarom boven de grond en is vormgegeven als een grillig, slingerend vlak. Bijzondere ingrepen transformeren het pad en brengen de verschillende biotopen in beeld. Ter hoogte van de vijver verandert het pad bijvoorbeeld in een steiger en op open plekken ontstaan platformen en rustplekken. Verschillende kleine ingrepen zoals openingen voor bomen, stapstenen of zitelementen dragen verder bij aan de bijzondere beleving.” Voorzien wordt dat de paden vanaf begin 2024 worden aangelegd.

Tevreden burgemeester

“Als gemeente zijn we erg blij met deze toekomstplannen voor de campus in Diepenbeek”, knikt de Diepenbeekse burgemeester Rik Kriekels (N-VA) tevreden. “Het plan biedt immers heel wat kansen. In de eerste plaats op het vlak van mobiliteit. Betere verbindingen naar de campus, aandacht voor voetgangers en fietsers, een oplossing voor de parkeerdruk. Allemaal pluspunten die we alleen maar kunnen toejuichen. Maar ook op het vlak van ecologie biedt het plan opportuniteiten. Zo wordt de site erg vergroend en is er aandacht voor een goede waterhuishouding. Uiteraard zal dit alles ook bijdragen aan de verfraaiing van een stukje Diepenbeek. De gemeente Diepenbeek zet, samen met alle partners in dit verhaal, haar schouders graag mee onder de uitbouw van een groene en duurzame campus.”

En zo lijkt de toekomst van ons bronsgroen eikenhout met dit kruispunt aller Limburgers opnieuw verzekerd. Mogen we misschien toch één suggestie doen in het anders puike masterplan. Noem één van de belevingspaden het Frans Grootjanspad. Het is niet omdat ze in ’t Stad schreeuwen, dat we op de parking onvriendelijk moeten zijn.

DE KRIMPENDE RUIMTE

LECTRR

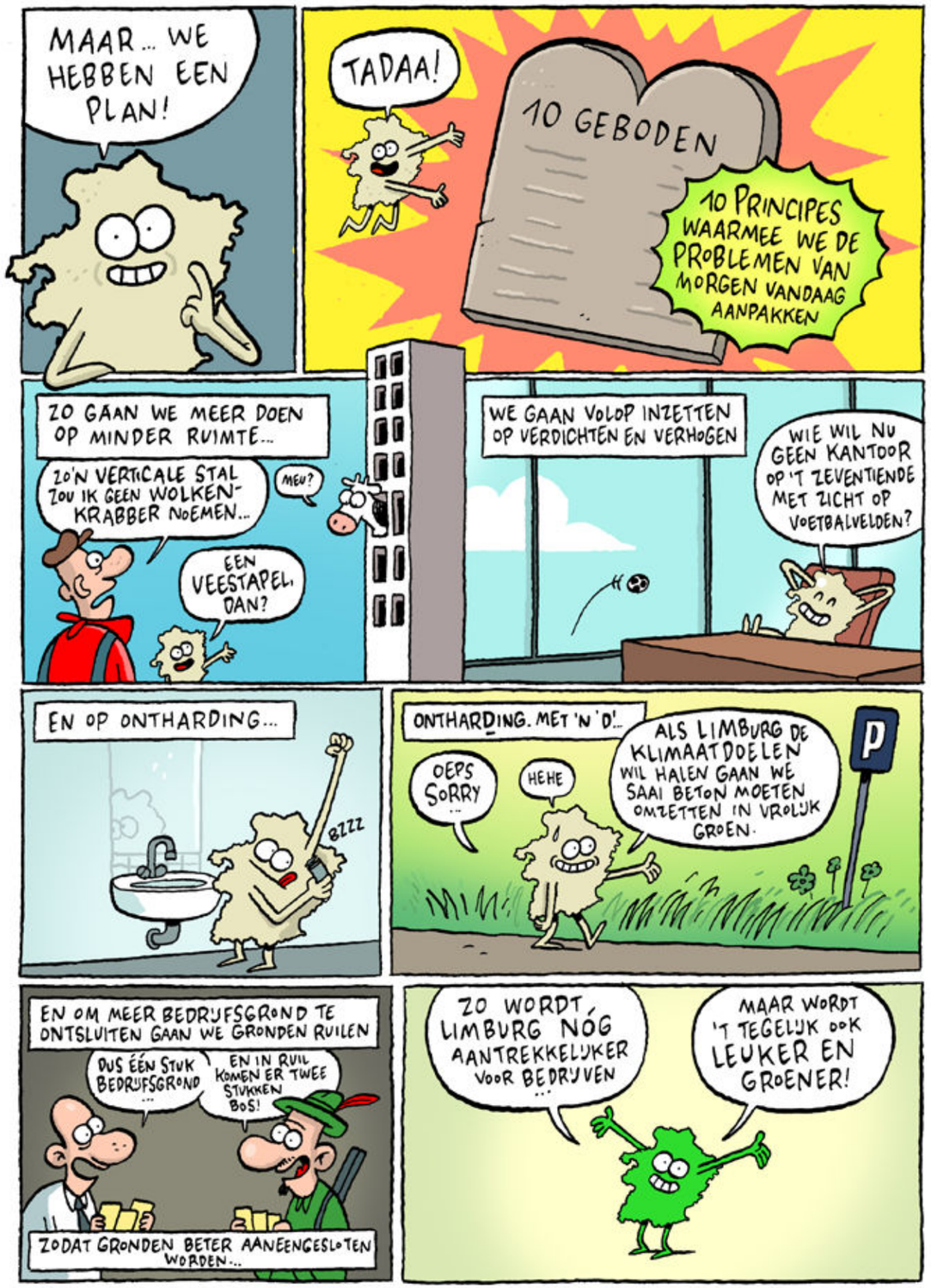

Dossier

Mata Hari aan de Demer?

Zitten er Russische spionnen op de Hasseltse universiteitsbanken? Zijn onze Limburgse wetenschappers een gemakkelijke prooi voor het Chinese Volksbevrijdingsleger? "We mogen absoluut niet paranoïde worden, maar het is goed om oplettend te zijn", zegt de woordvoerder van de Veiligheid van de Staat (VSSE), beter bekend als de Staatsveiligheid.

"Spionage is terug van nooit echt weggeweest", steekt de woordvoerder van de Veiligheid van de Staat (VSSE) van wal, die liever niet met naam in het artikel genoemd wil worden. "In de periode van de aanslagen heeft de VSSE prioritair gefocust op terrorisme door een gebrek aan capaciteit om evenveel in te zetten op al onze wettelijke opdrachten. Nu staat ook spionage terug bovenaan de agenda. België, en meer bepaald Brussel met zijn Europese instellingen, de NAVO en andere internationale organisaties, is een interessant terrein voor buitenlandse inlichtingendiensten. Ons land telt ook heel wat spin-offs van universiteiten en andere bedrijven die wetenschappelijke of hoogtechnologische kennis beheren. Ook dat kan interessant zijn voor bepaalde buitenlandse diensten."

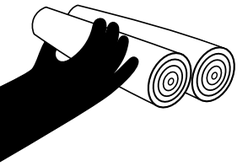

Bevoordeling en destabilisatie

Maar wat houdt spionage nu precies in? Moeten we opletten voor mensen in lange regenjassen op een bankje turend achter een veel te grote krant? “Spionage en inmenging zijn dreigingen die per definitie weinig zichtbaar zijn”, legt de woordvoerder van het VSSE uit. “In die context wordt op een misleidende of clandestiene manier inlichtingen verzameld of invloed uitgeoefend. Dat kan bijvoorbeeld door zich in te mengen in netwerken die interessant zijn voor de inlichtingenagent. Op die manier verwerven spionnen een onrechtmatig voordeel dat ze daarna misbruiken bij diplomatieke of commerciële onderhandelingen. Zo kunnen inlichtingendiensten nationale bedrijven van deze landen bevoordelen of omgekeerd, kan een tegenstander of een geostrategische concurrent worden gedestabiliseerd. Sommige staten gebruiken spionage en inmenging ook als een middel om controle uit te oefenen of om vat te krijgen op hun gemeenschappen in ons land. Vooral buitenlandse inlichtingendiensten, hun agenten of hun bondgenoten zetten dergelijke methodes in. Het gaat dan niet alleen om Rusland of China: tal van buitenlandse mogendheden maken er gebruik van.”

Chinese leger in de aula

Een Vlaamse wetenschapper getuigt anoniem in De Tijd: “We krijgen geregeld vragen van Chinese studenten om hier één of twee jaar te werken. De Chinese overheid betaalt dat onderzoek dan via de China Scholarship Council-beurzen. Wij moeten niet meer doen dan die Chinese onderzoeker begeleiden. Toen ik onlangs zo’n vraag kreeg, ging ik alleen na of het werk van de onderzoeker aansloot bij mijn expertise, of hij enigszins goed Engels sprak en of hij van een ‘topuniversiteit’ kwam. Dat bleek het geval. Verder stond ik daar niet bij stil. Pas later ontdekte ik dat hij een militair was. Op geen enkel moment was mij dat vooraf duidelijk gemaakt. Zelfs toen hij hier werkte, leek die man gewoon een doctoraatsstudent zoals alle anderen. De technologie die we samen onderzochten leent zich ook voor militaire doeleinden. Pas na verloop van tijd heeft ‘men’ mij daarop gewezen. Toen ik zijn universiteit beter checkte, bleek die verbonden te zijn aan het Chinese leger. Het was naïef, nu zou ik het niet meer doen. Ook mijn collega’s worstelen daarmee. Iedereen stelt een beetje zijn eigen grenzen. Maar er is duidelijk nood aan bewustwording.”

‘In de periode van de aanslagen focuste de Staatsveiligheid op terrorisme, nu staat spionage terug bovenaan de agenda.’

Amerikaans-Duitse vragen van nationale veiligheid

De dreiging komt niet alleen uit China. Zo leek de Duitse Bundesnachrichtendienst (BND), één van de drie geheime diensten van Duitsland, er helemaal geen probleem mee te hebben om Belgen te bespioneren. Dat bleek in mei 2015 uit gelekte documenten van een hoorzitting achter gesloten deuren in het Duitse parlement. Hoe de Duitsers dan concreet Belgen bespioneren, kwam diezelfde week aan het licht tijdens een persconferentie van het Oostenrijkse parlementslid Peter Pilz en het Belgische Kamerlid Stefaan Van Hecke (Groen). Ze onthulden dat de BND jarenlang telecommunicatielijnen van en naar België heeft onderschept in opdracht van de Amerikaanse National Security Agency (NSA). Voor België ging het om vijftien verschillende communicatielijnen, waarvan tien via voormalig telecombedrijf Belgacom. De toenmalige Amerikaanse viceminister van Binnenlandse Veiligheid Alejandro Mayorkas was er snel bij om te sussen en reageerde in de krant Tagesspiegel am Sonntag: “De Amerikaanse geheime dienst NSA heeft met de hulp van de Duitse inlichtingendienst BND niet aan bedrijfsspionage gedaan. We hebben geen economische spionage gepleegd die Amerikaanse bedrijven een economisch voordeel zou opleveren. Dat is niet onze aanpak.” Volgens Mayorkas ging de samenwerking met BND alleen over ‘vragen van nationale veiligheid’.

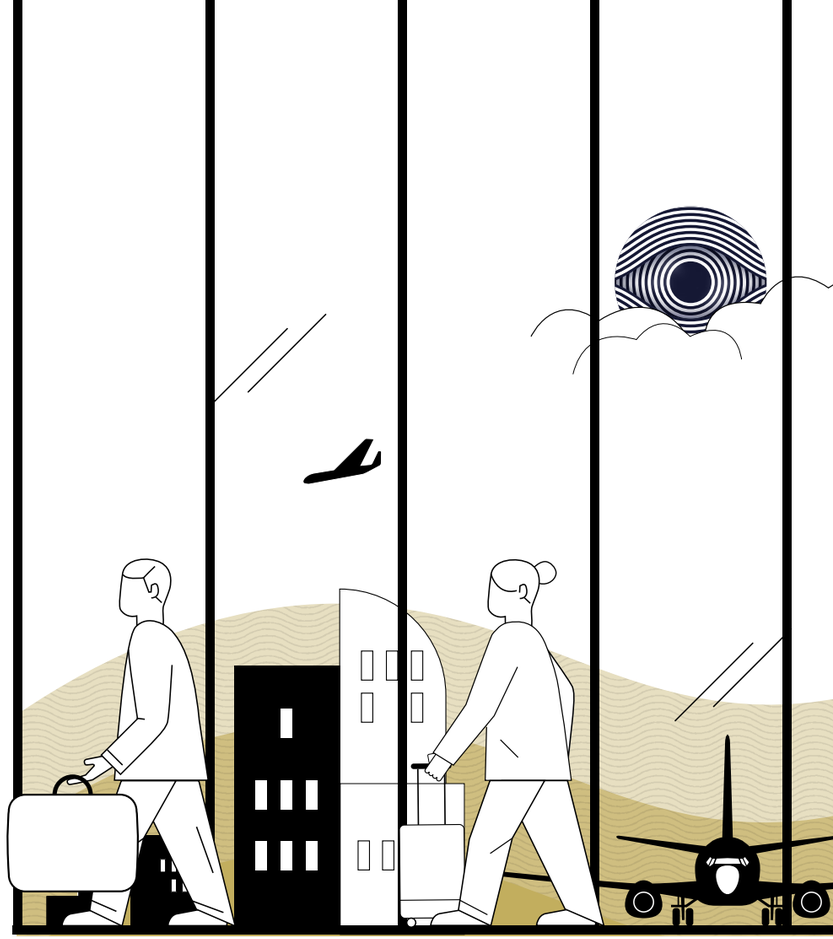

Frustratie leidt tot manipulatie

“Offensieve inlichtingendiensten zijn gespecialiseerd in het manipuleren van mensen. Ze spelen in op de kwetsbaarheden en de frustraties van individuen. Gebrek aan erkenning, toenemende rancune of onopgeloste functioneringsproblemen vormen een ideale voedingsbodem voor manipulatie. Vandaar dat een gezond en zorgzaam personeelsbeleid een essentieel element is om dit soort frustraties te voorkomen. Zorg ervoor dat de toegang tot de meest gevoelige gegevens uitsluitend is voorbehouden aan personeelsleden die deze nodig hebben in het kader van hun dagelijks werk. Door het need-to-know-principe te hanteren, zal je het risico op misbruik van deze informatie beperken. En een procedure voor het vernietigen van gevoelige informatie verzekert een betere bescherming van de vertrouwelijkheid.”

‘Het gaat niet alleen om Rusland of China, tal van buitenlandse mogendheden maken gebruik van spionage.’

Handelsmissie gehackt

Maar ook wie al eens op handelsmissie vertrekt of een buitenlandse dienstreis plant, kan maar beter voorbereid zijn. Zo werd de Belgische handelsmissie onder leiding van prinses Astrid van België naar China flink onder vuur genomen door Chinese hackers. Daarbij werden automatische aanvallen uitgevoerd op laptops, zijn stiekem apps geïnstalleerd op smartphones, en werd dataverkeer omgeleid via zendmasten in bestelbusjes bij het hotel waar de handelsdelegatie verbleef. “Maandagmiddag kreeg ik 130 automatische aanvallen per uur op mijn laptop. Op mijn gsm werden twee apps gezet zonder dat ik het had gezien”, vertelt CEO en oprichter Geert Baudewijns van securitybedrijf Secutec aan de krant De Tijd. Hij was mee met de handelsmissie en heeft het grootste deel van die reis hack-analyserend doorgebracht in zijn hotelkamer. Baudewijns zegt voorbereid te zijn geweest, maar toch verrast door de hevigheid van de hackaanvallen. Zo detecteerde Baudewijns in de lobby van het hotel in Peking dat smartphones met geactiveerde bluetooth op de korrel werden genomen. Gebruik van VPN-software, voor een beveiligde verbinding met internet, heeft weinig verschil gemaakt, zo schrijft De Tijd, omdat dit door de aanvallers is voorzien: zij wisten namelijk welk VPN-programma de Belgische overheid had aangeraden. Daarnaast is mobiel dataverkeer omgeleid, via een drietal zendmasten in bestelbusjes die waren geplaatst rondom het hotel van de handelsdelegatie.

Beschermen?

Hoe kan je jouw bedrijf of instelling tegen zo’n praktijken beschermen? “Om je te beschermen, is het van het grootste belang dat je je bewust bent van je kwetsbaarheden en dat je jezelf zoveel mogelijk beschermt”, concludeert de woordvoerder van de Veiligheid van de Staat. ◆◆

NIEUWE CAMPUSSEN

Nieuw leven op de oude Ford-site

Sinds de sluiting van Ford Genk vond er een opmerkelijke transformatie plaats op het oude terrein van de autofabrikant. Nergens anders in Vlaanderen zijn voormalige autofabrieken zo snel omgevormd tot een nieuwe economische slagader. POM Limburg en de stad Genk kochten recent de laatste resterende gronden van de Ford-terreinen aan, en willen deze percelen samen met een private partner ontwikkelen. Er zijn in totaal vier van deze kavels, ze worden het uithangbord van de logistieke sector in Limburg en ver daarbuiten. Het doel is om innovatieve maak- en logistieke bedrijven aan te trekken en daarmee het logistieke ecosysteem te versterken. Dit ambitieuze plan wordt weerspiegeld in het indrukwekkende poortgebouw.

Daarom zijn de partners nu op zoek naar een partner die niet alleen interesse heeft in deze percelen, maar zich er ook toe verbindt een indrukwekkend, duurzaam poortgebouw te realiseren. De koper staat in voor het ontwerp, de werken, de uitbating en de financiering ervan. De toekomstige activiteiten zullen naadloos aansluiten bij de huidige activiteiten op de locatie. Zo geven POM Limburg en de stad Genk samen ook dit deel van de oude Ford-terreinen een nieuwe toekomst. ◆

Gijs Van Vaerenbergh ontwerpt belevingspad voor campus in Diepenbeek

In opdracht van POM Limburg ontwierp het gerenommeerde architectenduo Gijs Van Vaerenbergh, bekend van de iconische doorkijkkerk 'Reading Between The Lines' in Borgloon, een uniek belevingspad voor de nieuwe campus Limburg DC. Bij de start van de ontwikkeling van het masterplan voor de Diepenbeekse campus hadden de partners een belangrijk doel voor ogen: de natuur respectvol integreren in de campusbeleving. De paden lopen dan ook langs verborgen plekken waar campusbewoners tot nu toe niet konden komen.

Het studiebureau D+A uit Halle werd aangesteld voor het totaalontwerp van de landschapsinrichting, en Gijs Van Vaerenbergh specifiek om de wandelpaden meer cachet te geven. De paden vormen de belangrijkste wandelverbindingen van de campus. Ze verbinden de Bouwcampus met de Health Campus en met de toekomstige Spartacushalte in het campushart. De volledige ontwikkeling gebeurt in nauw overleg met Natuurpunt en andere betrokken partijen.

Maar de paden zijn meer dan alleen snelle verbindingswegen; het zijn kunstwerken op zich. Pieterjan Gijs en Arnout Van Vaerenbergh vertrokken voor hun ontwerp vanuit de bestaande natuur om die maximaal te behouden. De paden doorkruisen een bijzonder natuurgebied dat tijdens natte periodes fungeert als buffer- en overstromingsgebied. Daarom zweven ze boven de grond en zijn ze vormgegeven als een grillig, slingerend oppervlak, waardoor de bestaande bomen maximaal worden geïntegreerd.

Voorzien wordt dat de aanleg van de paden start in het begin van 2024, en dat bezoekers ze al in de zomer van datzelfde jaar kunnen bewandelen. ◆

Vanderstraeten en Cordeel bouwen poortgebouw Health Campus

De bouw van de Health Campus in Diepenbeek, die door POM Limburg wordt ontwikkeld, gaat aan een versneld tempo vooruit. Het Parijs-Gents architectenconsortium Muoto-Tab was al aan boord, en nu is ook de rest van het bouwteam bekend. Aannemersbedrijven Vanderstraeten uit Lummen en Cordeel uit Temse zullen de constructie van het poortgebouw coördineren.

De toegangspoort is het gezicht van de campus naar de buitenwereld en moet de hoge ambities van de site weerspiegelen. Deze poort bestaat uit twee delen: een poortgebouw en een parkeergebouw, verbonden door een brug. Wat meteen opvalt, is niet alleen de indrukwekkende architectuur, maar ook het groene karakter van het ontwerp.

Het poortgebouw, dat als hoofdgebouw van de Health Campus fungeert, zal diverse faciliteiten huisvesten om samenwerking op het gebied van zorginnovatie te bevorderen. Het pronkstuk is een ruime aula op de tiende verdieping met een adembenemend uitzicht op de volledige campus. In het lagere parkeergebouw is ruimte voorzien voor horeca, en opvallend is dat de toegangsweg tot de campus door dit gebouw zal lopen.

POM Limburg plant nu dat de eerste steen in februari 2024 gelegd kan worden, en verwacht dat de bouw van de toegangspoort ongeveer twee jaar in beslag zal nemen. De realisatie is mogelijk dankzij de steun van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling. ◆

Bouwcampus 2.0 schiet uit de startblokken met opvallend parkeergebouw

Het ontwerp voor het nieuwe parkeergebouw van de Bouwcampus in Diepenbeek is bekend. POM Limburg selecteerde het concept van partners Democo, Debuild en Jaspers-Eyers Architecten. Op de Bouwcampus draait alles rond experimenten en innovatieve ideeën in de bouw. Met dit nieuwe parkeergebouw voegt POM Limburg de daad bij het woord en bouwt het modulair.

Zo zijn er in de eerste fase 350 parkeerplaatsen voorzien, maar dat aantal kan nog stijgen tot 500 plaatsen. Verder bestaat het gebouw uit hogere plafonds dan bij standaardparkings, en een centrale hellingbaan, die opnieuw verwijderd kan worden. Het parkeergebouw kan dus in de toekomst volledig veranderen van functionaliteit.

Op de Bouwcampus past POM Limburg het principe van verdichting toe. Het nieuwe parkeergebouw wordt boven op de bestaande parking geplaatst en kan nog in de hoogte groeien om ruimte voor groen te behouden. Daarnaast voorzien zonnepanelen het gebouw van eigen energie. De ambitie is om het gebouw in het voorjaar van 2024 in gebruik te nemen. ◆

FacThory stoomt Limburgse maakeconomie klaar voor de toekomst

De bouw van FacThory, de campus voor bedrijven in de innovatieve energie- en slimme maakindustrie, op Thor Park raakt in een stroomversnelling. Het gebouw van 30.000 m² komt er in drie fases. De eerste fase wordt op dit moment afgerond en zal bestaan uit een productievloer, labo- en testruimtes, maar ook kantoren. Start-ups, scale-ups en mature bedrijven kunnen er terecht om processen rond automatisering en robotisering te testen.

De campus is een project van stad Genk, LRM en KU Leuven met de steun en medewerking van POM Limburg, en is goed voor een investering van 20 miljoen euro.

Dankzij POM Limburg zal ook het technologie-innovatiecentrum Sirris er zijn intrek nemen. Daarmee wordt het de eerste bewoner van FacThory. De verhuis stelt Sirris in staat om de komende jaren aanzienlijk te investeren in haar industriële testomgeving en die uit te breiden tot maar liefst 1.300 m².

FacThory zal een belangrijke rol spelen in het toekomstproof maken van de maaksector in Limburg. Die was de afgelopen decennia één van de sterkhouders van de Limburgse economie, maar haar belang in tewerkstelling en omzet neemt de laatste jaren af. Digitalisering en robotisering kunnen het tij keren, en daar zal FacThory een sleutelrol in spelen. ◆

PORTRETTEN VAN INNOVATIE

Creatief ondernemerschap wordt vaak herleid tot kunst en design. Maar creativiteit is veel meer dan dat. Het is het vermogen om tot iets nieuws te komen, om oplossingen te bedenken voor problemen. Creativiteit is een bron voor innovatie en vooruitgang. Hoe meer bedrijven innoveren, hoe sterker ze worden en hoe meer toegevoegde waarde ze creëren. We vroegen drie toonaangevende bedrijven hoe zij de innovatiekracht van hun medewerkers ontketenen. Drie portretten van innovatie.

'Innovatie bereidt ons voor op de economie van morgen.'

PORTRETTEN VAN INNOVATIE

Adelheid Deltour
CEO

Eigenaar en oprichter Raf Vanthoor bouwde vanuit Heusden-Zolder een wereldmerk uit in kookpotten en keukenaccessoires. BergHOFF wordt vandaag in 65 landen verdeeld, via eigen filialen en een groot netwerk van exclusieve distributeurs. Het Limburgse bedrijf telt 100 werknemers en draaide in 2022 een omzet van 40 miljoen euro.

BergHOFF

Hometown: Heusden-Zolder

sinds: 1994

Creativiteit zal de innovaties van de toekomst bepalen

Alles voor in de keuken waar geen snoer aan zit. Dat is BergHOFF in een notendop. Het wereldmerk verkoopt betaalbaar design in 65 landen. Het geheim achter dat internationaal succes? "Het creatieve DNA van de werknemers", zegt CEO Adelheid Deltour.

Wat is de definitie van innovatie en creativiteit voor BergHOFF?

"Het zijn twee termen die nauw bij elkaar liggen, maar toch zeer verschillend zijn. Daarom bekijken we beide termen ook breed. Creativiteit zit verweven in het DNA van BergHOFF en zijn werknemers. Voor ons is creativiteit een manier van denken, waarbij we onder meer bekijken of een nieuw idee haalbaar is. Innovatie is dan weer het implementeren van die creativiteit tot een reëel product. We worden in de sector getypeerd als een toonaangevend bedrijf, net omdat we een sterke focus hebben op innovatie en design."

Hoe wakkeren jullie creativiteit en innovatie aan binnen BergHOFF?

"Wij zijn een grote voorstander van participatief management. Elk idee is waardevol, niets is te gek. Belangrijke voorwaarde is dat medewerkers een idee kunnen lanceren in een veilige omgeving. Die veilige basis maakt innovatie binnen het bedrijf mogelijk. Medewerkers zitten samen, bespreken wat het probleem is en gaan vervolgens individueel aan de slag. Innovatie is dus teamwerk en geen succesverhaal van individuen."

Op welke manier zorgen jullie voor die veilige omgeving?

"We hebben binnen BergHOFF een zeer vlakke structuur. We werken als management hands-on aan de projecten. Daarnaast communiceren we ook open over onze ideeën met de werknemers. Zo laten we producttekeningen rondgaan op verschillende afdelingen binnen ons bedrijf, zodat iedereen de kans krijgt om feedback te geven. Een idee kan al eens van richting veranderen, innovatie is dus een groeiproces."

Hebben jullie nog een aparte innovatie-afdeling?

"Bij BergHOFF sluiten wij creativiteit niet op in één afdeling. Je kan ook creatief zijn door nieuwe toegevoegde waarde te bieden. Een IT-medewerker kan bijvoorbeeld onderzoeken op welke manier het bedrijf sneller kan inspelen op de noden van de klant. Een verkoper kan nieuwe wegen bewandelen buiten de traditionele verkoopskanalen. Creativiteit zal in de toekomst een belangrijke rol spelen om mee te kunnen met snelle veranderingen."

Krijgen jullie ook wel eens te maken met tegenvallers?

"Tegenvallers heb je altijd, maar je moet hieruit lessen trekken. Eerst evalueren en dan verder bouwen of aanpassen. Dat creatief proces is dus niet verloren. Soms breng je producten te vroeg op de markt en soms breng je te veel op de markt. Intern hebben we wel vaker op de rem moeten staan. Je moet de markt tijd gunnen om je producten te verteren en verwerken. Soms geldt het principe 'less is more' en moet je deze producten extra goed begeleiden om het marktaandeel te laten groeien."

Waarom is innoveren belangrijk?

"Innovatie geeft een bepaalde dynamiek aan de groep, wat zeer belangrijk is. Maar we willen ons uiteraard ook onderscheiden van de anderen. Verbeelding en creativiteit zullen in de toekomst nog aan belang winnen. Daarom moet je weg van de klassieke bedrijfsprocessen waar je alleen maar produceert en verkoopt. Het draait vandaag meer om het continu prikkelen van de consument en het snel kunnen inspelen op omstandigheden die niet altijd even optimaal zijn. Innovatie bereidt ons voor op de economie van morgen."

Is het makkelijk om draagvlak te vinden voor al die veranderende bedrijfsprocessen?

"Het is heel moeilijk om draagvlak te creëren, omdat we allemaal *comfortseekers* zijn. Creativiteit en innovatie staan vaak haaks op bestaande procedures. Verandering zorgt voor onrust. Open communiceren kan draagvlak creëren. Vertel aan je omgeving waarom je bepaalde zaken doet, schep duidelijkheid. Vertel de voordelen voor de onderneming én het personeel."

◆ **www.berghoffworldwide.com**

Quick-and-dirty innoveren

‘Het is oké als je op je bek gaat, maar het moet wel beredeneerd zijn.’

PORTRETTEN VAN INNOVATIE

Thibaut Nivelles
CEO en oprichter

Pieter Noyens
Lead Backend & AI Engineer

Setle ontwikkelde een digitale renovatietool die kandidaat-kopers in real-time een overzicht geeft van de renovatiekosten, maar ook de weg wijst naar mogelijke premies en betrouwbare aannemers. Het jonge technologiebedrijf telt zeventien werknemers en won de allereerste Innovatie Challenge van de Nederlandse Coöperatieve Vereniging van Makelaars. In België gebruiken ruim 300 vastgoedmakelaars de renovatietool van Setle.

Setle

Hometown: Hasselt

sinds: 2019

Setle ontwikkelde een softwareapplicatie die het kandidaat-kopers een stuk makkelijker moet maken om het totale kostenplaatje van hun droomwoning in kaart te brengen. Vanop Corda Campus in Hasselt is het jonge technologiebedrijf bezig aan een innovatieve revolutie in de vastgoedwereld.

Jullie zitten in de incubator op Corda Campus. Wakkert dat ook de innovatie aan?

THIBAUT: “Het is een dynamische omgeving met veel innovatieve start-ups. Elk bedrijfje heeft dan wel zijn eigen kantoorruimte, maar in de gemeenschappelijke delen raak je makkelijk aan de praat met andere jonge ondernemers en hun experten. Voor mij is het een inspirerende werkplek en een fijne community om deel van uit te maken.”

PIETER: “Dat kan ik alleen maar beamen, ik heb er zelfs mijn job bij Setle aan te danken. Als zelfstandige liep ik vaak rond op Corda Campus. Zo heb ik Thibaut ontmoet, we hadden er allebei een lange dag opzitten en zijn dan aan de praat geraakt. Die omgeving van start-ups spreekt me wel aan, vooral omdat je in een start-up meerdere rollen hebt en niet één afgelijnde taak.”

Wat is voor jullie de definitie van innovatie?

THIBAUT: “Innovatie is het aanbieden van eenvoudige en creatieve oplossingen voor dagdagelijkse problemen waar mensen mee te maken krijgen. Als een oplossing te ingewikkeld is, dan is het meestal niet de beste oplossing. Een innovatieve oplossing moet begrijpelijk en schaalbaar zijn. Daarnaast moet je doelgroep groot genoeg zijn om over innovatie te kunnen spreken. Anders los je enkel het probleem van een individu op.”

PIETER: “De innovatie gebeurt op het moment dat je een match ziet tussen het probleem en de mogelijkheden die er bestaan. Zelf vind ik het uitdagend om te onderzoeken hoever je kan geraken om het als een stabiele oplossing te implementeren. Binnen een start-up mag je verder denken dan wat er standaard wordt gedaan.”

Hoe pakken jullie innovatie aan binnen Setle?

THIBAUT: “We vinden het altijd belangrijk om *quick-and-dirty* te bouwen. Zo twijfelen we niet te lang en ontwikkelen we continu kleine ‘blokjes’ software. Die toetsen we vervolgens af op de markt. Indien het een succes is, bouwen we dit verder uit. Op die manier ontwikkelen we enkel tools die ook nuttig zijn voor onze gebruikers. ”

PIETER: “Doordat we een klein team zijn, kan je dagelijks *peer-to-peer* overleggen. Via een projectmanagementsysteem houden we de vooruitgang bij. Iedereen voelt zich ook vrij genoeg om te zeggen wat hij of zij vindt en daar wordt dan ook effectief iets mee gedaan.”

THIBAUT: “Een ellenlang beslissingsproces remt innovatie af, net als een omgeving waarin werknemers schrik hebben om zelf met ideeën te komen. Daarom zijn onze medewerkers vrij om creatieve input te geven, liefst zonder dat ze rekening moeten houden met budgetten of andere praktische bezwaren.”

Jullie springen liever meteen, dan alles eerst tot in de diepte te analyseren?

THIBAUT: “Precies. Dat komt omdat we lean bouwen, snel en doordacht. Het is efficiënter om meteen een nieuwe ontwikkeling te bouwen en te testen.”

PIETER: “Testen wordt vaak als een luxe gezien, maar het zou geen luxe mogen zijn. Er is een gezond evenwicht nodig tussen tot in de diepte analyseren en gewoon in het diepe springen en proberen. Het is oké als je op je bek gaat, maar het moet wel beredeneerd zijn.”

Dagen de gebruikers van de applicatie jullie ook uit om de renovatietool te verbeteren?

THIBAUT: “Voor we een nieuwe release doen, toetsen we dit af bij onze businessklanten en eindgebruikers. Binnen Setle is er één medewerker verantwoordelijk voor de gebruikerservaring, hij werkt actief samen met onze doelgroep. We hebben ook geen schrik om een ‘stom’ concept voor te stellen, omdat het contact met onze klanten vlak is. Bij elk idee weten we bij wie we terecht kunnen voor zowel positieve als negatieve feedback.”

PIETER: “Daarnaast is het belangrijk om vanaf dag één future proof na te denken over je applicatie. Als ontwikkelaar neem ik soms al stappen in het ontwikkelingsproces, die nog niet naar boven gekomen zijn tijdens de gebruikersanalyse. Zoals bijvoorbeeld in de backend al de mogelijkheid voorzien dat een account van een makelaar kan worden uitgebreid met onderkantoren. Op die manier zorg je ervoor dat je applicatie niet vastloopt in de toekomst.”

THIBAUT: “Onze medewerkers zoeken voortdurend naar oplossingen om de gebruikerservaring te verbeteren. Je moet aan onze applicatie voelen dat die met liefde en oog voor detail gemaakt is. Als vervolgens je eindgebruiker verliefd is op je product, dan heb je het grootste concurrentievoordeel als onderneming.”

Welke tip heb je voor andere ondernemers die willen innoveren?

THIBAUT: “Voor de opstart van Setle had ik nog geen ervaring met software ontwikkelen. Het was dus een zeer leerrijk proces. Mijn tip is om er gewoon voor te gaan, zonder er al te veel over na te denken. Daarnaast hebben we dagelijks heel veel plezier, dat is ook onze belangrijkste drijfveer bij het innoveren.”

PIETER: “Misschien geen tip voor andere ondernemers, maar voor pas afgestudeerden: zoek een scale-up die haar bestaansrecht al heeft bewezen en waar je in een leuk team terechtkomt. Dat is de beste leerschool.”

◆ **www.setle.app**

‘We willen de Coolblue van de fietsindustrie worden.’’

Te midden van de grote concurrentie van Amerikaanse fietsreuzen zoals Trek en Specialized, weet Belgian Cycling Factory zich meer dan staande te houden. POMblad krijgt via Chief Information Officer Gert Thora (35) en technical engineer Frank Telgenkamp (60) een blik achter de schermen van de grootste fietsproducent in België.

In de markt van performancefietsen, waaronder racefietsen, mountainbikes, gravelfietsen van duizend tot tienduizend euro, en binnenkort ook elektrische varianten, is Belgian Cycling Factory ondertussen een vaste waarde. Vandaag de dag lakken, assembleren en personaliseren de 100 werknemers van het bedrijf ongeveer 21.000 fietsen per jaar, allemaal volgens de wensen van de klant.

Volgens de wensen van de klant? Hoe gaat dat precies in zijn werk?

GERT: “Wie vandaag de website van Ridley bezoekt, kan in een mum van tijd een volledig gepersonaliseerde fiets samenstellen. Twijfelt een klant tussen de 42 kleuren en diverse designs? Via augmented reality kunnen ze hun gepersonaliseerde Ridley-ontwerp projecteren in hun omgeving en een keuze maken. Die wordt dan geleverd bij een fietswinkel naar keuze. Ons ultieme doel is dat onze fabriek in Beringen volledig op dergelijke op maat gemaakte producten draait, en dat grote series extern gemaakt worden. We willen de Coolblue van de fietsindustrie worden. Maar al die bestellingen op maat vergen wel een erg dynamische aanpak van medewerkers in de productieomgeving.”

Wat moet ik me precies bij die ‘dynamische aanpak’ voorstellen?

FRANK: “Kijk, we willen onze jaarlijkse productie verhogen van 21.000 naar 47.500 fietsen. Om dit te realiseren, past het bedrijf de principes van QRM (Quick Response Manufacturing) (*strategie om de tijd tussen bestelling en levering in te korten, nvdr*) toe. Zo hebben we een QRM-applicatie gebouwd achter de fietsconfigurator die klanten op de website kunnen zien, om efficiënt om te gaan met onze flexibele productie.
Het resultaat: ieder team is eigenaar van zijn of haar te behalen doelen. De app geeft een overzicht van de hoeveelheid werk per productiestap of -cel. We hebben er zo’n elf. Op die manier kan elk team zelf beslissen om extra hulp te bieden bij andere teams wanneer de eigen doelen zijn afgerond.”

‘Twijfelt een klant tussen de 42 kleuren en diverse designs? Via augmented reality kunnen ze hun gepersonaliseerde Ridley-ontwerp projecteren in hun omgeving en een keuze maken.’

Gert Thora

Die QRM-aanpak is er nog niet zo lang, toch? Waarom zijn jullie daarop overgeschakeld?

GERT: “Eerlijk? Die aanpak is er sinds januari 2022. Daarvoor heerste er chaos. Er was geen overzicht. De bedrijfshallen stonden vol fietsen, en we dachten dat we goed bezig waren. Maar veel van die fietsen verzamelden alleen maar stof en de jaarlijkse omzetcijfers bleven hangen op 35 miljoen euro. Er was geen groei. Een detail, maar veelzeggend: de tijd om een fiets te lakken bedroeg maar liefst twaalf dagen! Tot we Rajan Suri’s boek ‘*It’s about time*’ lazen en de theorie begonnen toe te passen. Het aantal fietsen steeg en de doorlooptijd is drastisch gedaald. En dat vertaalde zich ook in de omzet. In 2022 klokten we af op 47 miljoen euro, een stijging van 12 miljoen euro. QRM, van een *gamechanger* gesproken.”

◆ **www.cyclingfactory.be**

PORTRETTEN VAN INNOVATIE

Frank Telgenkamp
Technical Engineer

Gert Thora
Chief Information Officer

Belgian Cycling Factory (BCF) is een Beringse producent van performancefietsen, waaronder racefietsen, mountainbikes, gravelfietsen en binnenkort ook elektrische varianten. Het bedrijf is bekend van de fietsmerken Ridley en Eddy Merckx.

Belgian Cycling Factory

Hometown: Beringen

sinds: 1990

LIMBURGSE SOCIALE ECONOMIE IS AAN EEN OPMARS BEZIG:

Robots opnieuw vervangen door mensen.

Alleen al in Limburg zorgen maatwerkbedrijven jaarlijks voor 88 miljoen euro aan toegevoegde waarde. Toch wordt er nog steeds wat meewarig naar de sociale-economiesector gekeken. Als wat gerommel in de marge. Helemaal ten onrechte. Veel potentieel blijft vandaag onbenut, omdat het nog grotendeels onontgonnen terrein is.

‘Vraag hen waar ze werken, en ze zullen zeggen ‘Jaga’, niet ‘Bewel’. En ja, ik vind dit prima.’

Johan Bongaerts,
CEO van maatwerkbedrijf Bewel

Voor wie het woord maatwerkbedrijf stoffige Dickensiaanse werkplekken oproept, waar wat aan bezigheidstherapie wordt gedaan, toch nog even dit: in Vlaanderen bedraagt de netto toegevoegde waarde van de maatwerkbedrijven maar liefst 844 miljoen euro. Ongeveer 88 miljoen euro daarvan wordt gerealiseerd in de vijftien Limburgse maatwerkbedrijven. Wanneer we dit even omrekenen, betekent dat - afgezet tegenover de 3.200 arbeidsplaatsen - dat elke Limburgse maatwerker jaarlijks een toegevoegde waarde van gemiddeld 27.500 euro realiseert. En dit cijfer staat los van de sociale component van de sector, namelijk het duurzaam inschakelen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, hen waarderen en inzetten op hun talenten in plaats van de nadruk te leggen op hun beperkingen.

Doeners.be

Ondanks mooie cijfers worden maatwerkbedrijven nog te weinig als volwaardige toeleverancier gezien. Voor elke aankoopschijf van 10.000 euro wordt amper 14 euro besteed bij een maatwerkbedrijf. En hierin schuilt een opportuniteit. Want wanneer we vandaag naar de Limburgse arbeidsmarkt kijken, zien we dat de invulling van de vele vacatures in het gedrang komt. De vraag naar arbeid stijgt al geruime tijd en de schaarste aan beschikbaar talent maakt een aansluiting erg moeilijk. Samenwerken met de sociale economie kan hier een wezenlijk verschil betekenen. Zij hebben handen ter beschikking en zijn dankzij hun geografische spreiding vaak kortbij de reguliere bedrijven gelegen. Om de Limburgse bedrijven daarmee te helpen heeft de provincie Limburg het platform doeners.be gecreëerd. Juist voor bedrijven die vaak niet weten dat ze bij deze maatwerkbedrijven terechtkunnen.

Terug naar Diepenbeek

Jaga, de Diepenbeekse producent van klimaat- en ventilatietoestellen, had al langer een vestiging in Tsjechië, aan de rand van Praag. Maar daar stuiten ze sinds enkele jaren op onder meer uitbreidingsproblemen. Ook de coronacrisis en de daaraan gekoppelde logistieke turbulentie deed het bestuur van Jaga besluiten om een aantal activiteiten terug te halen naar België. “En juist om die extra arbeid aan te kunnen, deden we een beroep op maatwerkbedrijf Bewel”, vertelt Jan Kriekels, de CEO van Jaga. “Zo’n dertig Bewel-medewerkers zijn vandaag verantwoordelijk voor serieproducten die voorheen nog in Tsjechië werden gemaakt. Dat gaat van verpakkings- tot montagewerken.” Johan Bongaerts, CEO van Bewel, een van de grootste Limburgse werkgevers, knikt: “Onze monitoren en vakhanden werken heel graag bij Jaga en zijn er goed geïntegreerd. Zij vereenzelvigen zich dan ook volledig met het bedrijf. Zo dragen ze zelfs de werkkledij van Jaga, nemen deel aan de personeelsfeesten, kortom: zij voelen zich echt verbonden met hun werkplek. Vraag hen waar ze werken, en ze zullen ‘Jaga’ zeggen, niet ‘Bewel’. En ja, ik vind dit prima. Zo verkleinen we de afstand voor deze mensen met de reguliere arbeidsmarkt en tegelijk investeert onze economie opnieuw in jobs in onze achtertuin, eerder dan ze naar het buitenland te verplaatsen.”

Klimaatjobs en circulaire economie

Uit de interprovinciale studie naar de samenwerking tussen de Vlaamse maatwerkbedrijven en de reguliere bedrijven blijkt de Limburgse sociale economie opvallend in te zetten op de circulaire economie. In vergelijking met de andere Vlaamse provincies is het aantal klanten in deze nichesector in Limburg opvallend hoog. Ongeveer één op de zes diensten en producten situeert zich in het circulaire segment. Hierdoor spelen Limburgse maatwerkbedrijven een cruciale rol in de economische transitie, die de komende jaren zal plaatsvinden. Ook Vlaams minister van Sociale Economie Jo Brouns ziet de sociale economie als een belangrijke partner op het gebied van circulariteit. De minister lanceerde onlangs een eerste oproep voor ‘1.000 klimaatjobs’, waarop maatwerkbedrijven kunnen intekenen.

De bromance tussen DW Reusables en De Wroeter

In oktober 2020 groeide de bromance tussen DW Reusables uit Bilzen en maatwerkbedrijf De Wroeter uit Kortessem, gestart uit de vriendschap tussen twee medewerkers, uit tot een stevige relatie. DW Reusables is binnen Europa toonaangevend op vlak van ‘injection moulded packaging’. Denk dan aan de productie van herbruikbare en duurzame drankkratten en pallets. Het bedrijf kiest er dan ook bewust voor om zo dicht mogelijk bij de consument te produceren. Dat heeft een directe impact op zowel tewerkstelling als logistiek. Door in België te produceren, beperken ze langeafstandstransport en bieden ze werkgelegenheid in de regio. Een samenwerking met een maatwerkbedrijf was dus ook een zeer bewuste keuze. Ook op het gebied van duurzame verpakkingen zet het bedrijf in. Zo hebben ze zopas een innovatie geïntroduceerd als alternatief voor de eenmalige sixpacks, die vandaag een enorme impact hebben op het milieu en klimaat. “Deze handige retourverpakking reduceert afval en zorgt ervoor dat glazen flessen tot wel 50 keer kunnen hergebruikt worden”, vertelt Paul Baeyens, CEO bij DW Reusables. “En net daar hebben we de hulp van De Wroeter gezocht en gevonden.”

Een onhandige, oude robot

De Wroeter ondersteunt DW Reusables met een tiental medewerkers tijdens het productieproces, door een onontbeerlijk onderdeel van het proces voor hun rekening te nemen. “We zetten de flesjes uit hun oude bakken om naar de nieuwe”, vertelt Ludo Lathouwers, coördinator bij De Wroeter. “Dit is een eenvoudig repetitief werk, op maat van onze doelgroep. In het verleden werden hiervoor een oude robot en jobstudenten ingeschakeld. Nadeel van de robot was dat die niet elk type fles kon hanteren. Vandaag heeft DW Reusables de garantie dat het werk volledig zelfstandig door onze ploeg wordt uitgevoerd, aangestuurd door een ervaren begeleider. Wij staan in voor het omzetten van de gevraagde hoeveelheden bakken op de afgesproken dagen. Met succes. We zijn dus steeds op zoek naar bijkomende samenwerkingen.”

- **www.dewroeter.be**
- **www.bewel.be**
- **www.dwreusables.com**
- **www.jaga.com**

‘Vroeger werd voor bepaalde jobs een oude robot ingeschakeld. Nadeel was dat die niet elk type fles kon hanteren.’

Ludo Lathouwers,
coördinator bij De Wroeter

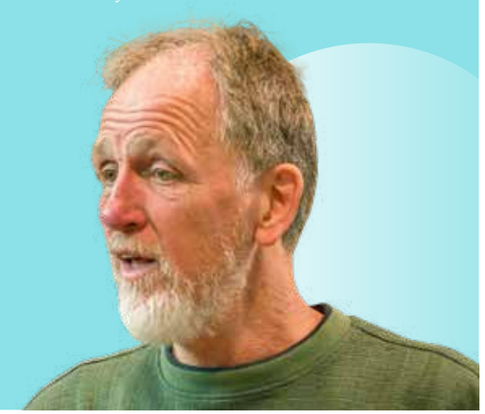

Hoe Limburg met Lutgart, Elise en good old Ambiorix de strijd tegen de winkelleegstand hoopt te winnen

Kunnen we de leegstand in onze steden nog tegenhouden?

Wie al eens gaat shoppen in de Limburgse steden, heeft het ongetwijfeld opgemerkt. Sommige winkelstraten lijken helaas soms op het gebit van een overjaarse kooivechter op zijn retour. Kunnen we die leegstand in de retail nog tegenhouden? UNIZO Limburg en de provincie Limburg menen van wel.

"We merken al een tijdje dat de leegstand in de Limburgse steden stelselmatig toeneemt", zegt professor Retail Management Gino Van Ossel van de Vlerick Business School. "In Limburg kan enkel Hasselt een voldoende winkelaanbod ontplooien, waarvoor mensen van buitenaf een dagje afzakken. In alle andere Limburgse steden is het winkelaanbod simpelweg te klein. Grote schuldige? Inderdaad, het internet. Omdat mensen meer online kopen, daalt het aantal shoppers in de winkelstraat en wordt er minder gekocht. Vooral winkeliers die leven van impulsaankopen, zien dat hun inkomsten een stevige duik nemen."

Permanente staat van ontkenning

"Maar ook ons bestedingspatroon ziet er vandaag anders uit", gaat professor Van Ossel verder. "Ons geld gaat anno 2023 eerder naar een leuke citytrip richting Rome of een hip festival zoals Pukkelpop. Voor onze impulsaankopen gaan we vandaag wel naar een goedkope keten. Denk maar aan Action, die spijkerhard inspeelt op onze behoefte om iets aan te schaffen tegen een zacht prijsje. En natuurlijk zijn er de eigenaars van winkelpanden die als volleerde struisvogels nog steeds in een permanente staat van ontkenning verkeren. Hun huurprijzen laten zakken? Geen denken aan! Met als gevolg dat de leegstand versnelt. Leegstand is dan op de koop toe ook nog eens besmettelijk. Funshoppers zoeken naar gezelligheid. Daarom krijgt een aantrekkelijke winkelstad zoals Maastricht of Antwerpen net meer shoppers, terwijl steden die met leegstand kampen verder achteruitboeren. In die secundaire winkelsteden neemt in de zogenaamde aanloopstraten, waar je tot voor kort de kebabzaak en het interimkantoor tegenkwam, de leegstand stelselmatig verder toe."

'Starters met de juiste AmbioriX-factor kunnen rekenen op een ondersteuningspakket ter waarde van 10.000 euro.'

Burgemeester Patrick Dewael, stad Tongeren

100.000 euro

Net daarom is de provincie Limburg samen met UNIZO Limburg in 2017 het project 'Naar de Kern' gestart. Gedeputeerde voor Economie Tom Vandeput: "Samen met het gemeentebestuur, lokale stakeholders en retailexperten en op basis van het DNA van de gemeente, werkten we aan een nieuw toekomstperspectief voor de handelskernen Beringen, Bilzen, Leopoldsburg, Lommel, Maaseik, Tongeren, Maasmechelen, Sint-Truiden, Bree, Pelt, Lummen, Lanaken en Oudsbergen. Het afgelegde traject is neergeschreven in een kernkompas en bevat adviezen en ontwikkelingstips op maat van de gemeente. Om dit om te zetten in realisaties voor bedrijvige stadskernen kunnen steden en gemeenten maximaal 100.000 euro ontvangen voor innovatieve projecten die complementair zijn aan het regulier retailbeleid. De voorwaarde is wel dat er een samenwerking uitgebouwd wordt tussen de gemeente en de plaatselijke stakeholders."

Lutgart van de Hoogstraat

In Beringen is men daarom niet te rade gegaan bij Deborah van de kassa, maar bij Lutgart van de Hoogstraat. “Na de verhuis van de Sint-Lutgartschool naar de nieuwe scholencampus op Bogaersveld stonden de gebouwen aan de Brouwerstraat en de Hoogstraat in 2017 grotendeels leeg”, vertelt de Beringse burgervader Thomas Vints (cd&v).

“Het was eerst de bedoeling om hier een klassiek binnenstedelijk winkel- en woonproject te ontwikkelen, maar we besloten het over een andere boeg te gooien. Uiteindelijk kozen we voor een creatieve hotspot voor iedereen die wil ondernemen, creëren en beleven. Het ruwe authentieke karakter van de scholensite bleef behouden. Terwijl de wirwar aan gebouwen en klaslokalen een uniek decor als tijdelijke locatie voor winkels, horeca, kantoor- of werkruimtes vormt. Tegelijk is Lutgart ook een levendige site door het verenigingsleven hier tijdelijk experimenteel een plaats te geven en de speelplaats om te vormen tot een publieke plaats. Ook hier komt er weer ruimte om te creëren. Denk maar aan street-art en events. Lutgart groeide in Beringen uit tot de plek waar je als jonge of startende ondernemer terechtkan. Op een laagdrempelige manier stellen we zo winkel-, bureau- of werkruimte ter beschikking aan ondernemers zodat zij naar hartenlust kunnen experimenteren. Ondertussen zijn er al zo’n 37 starters aanwezig. Van Baracc, een duurzame koffiebar en conceptstore, over Fiber Shape, waar ze gepersonaliseerde surf- en skateboards maken, tot Mañana Mañana, een cocktail- en tacobar.”

‘Ondertussen ondernemen er al zo’n 37 starters op de Lutgart-site. Van een duurzame conceptstore tot een cocktail- en tacobar.’

Burgemeester Thomas Vints, stad Beringen

Bosland in het centrum

“Kijk, wij liggen te midden van Bosland, het grootste avonturenbos van Vlaanderen”, vertelt de Lommelse burgemeester Bob Nijs (cd&v). “Deze gigantische groene long van 6.517 hectare strekt zich uit over het noorden van Limburg en bestaat vooral uit bossen, heide, graslanden en beekvalleien. Wij wilden die groene beleving doortrekken naar de handelskern van Lommel. Drie leegstaande gebouwen hebben plaatsgemaakt voor een bijzonder wandelpad en belevingslandschap dat de Kerkstraat verbindt met Mudhoven (*de terreinen van de vroegere WICO-campus in het centrum van de stad, nvdr*) en zo een stukje Bosland in het hart van Lommel brengt. In grote steden is het al langer vanzelfsprekend om de natuur terug naar het centrum te brengen. Onze stad volgt die trend, op maat van Lommel natuurlijk. Want wij geloven in het feit dat genieten van de natuur kan gecombineerd worden met shoppen in de winkelstraten. Om dat allemaal nog wat duidelijker in de verf te zetten, deden we in de zomer van 2020 als stad een beroep op kunstenares Elise Eeraerts. Samen met Elise en met steun van de provincie Limburg lanceerden we het innovatieve kunstproject ‘Groene Parels’: een visuele verbinding tussen het Prinses Astridpark, de Groene Doorsteek en het Burgemeesterspark. Elise gebruikte hiervoor de lijnen in het zand. De zandlagen onder Lommel gaan namelijk honderden meters diep en bevatten ook zilverzanden of kwartszanden. Elise maakt die zandlagen letterlijk zichtbaar. De lijn bestaat uit drie delen. Elk deel begint aan de centrale as van het parcours: het Dorp en het verlengde daarvan, de Kerkstraat. Van daaruit gaat de lijn in de richting van de groene ruimtes en… de winkels en horecazaken.”

Het karakter van Ambiorix

“Weet u, het Tongerse DNA bestaat hoofdzakelijk uit ‘Karakter’”, stelt de Tongerse burgemeester Patrick Dewael (Open Vld). “Net zoals onze eeuwige stadsheld Ambiorix een sterke, trotse en gepassioneerde

‘In Lommel geloven we dat genieten van de natuur gecombineerd kan worden met shoppen in groene winkelstraten.’

Burgemeester Bob Nijs, stad Lommel

persoonlijkheid was, is de Tongenaar dat ook. Gedreven en ondernemend, maar ook een tikje rebels en bij wijlen ietwat weerbarstig. Onder de noemer ‘Ondernemen met karakter’ wil Tongeren de reeds aanwezige handelaars met dit project extra ondersteunen en tegelijk nieuwe handelaars met ‘karakter’ aantrekken. We zijn dus op zoek naar karaktervolle, vernieuwende en duurzame starters met dat Tongerse DNA, die AmbioriX-factor. Geselecteerde kandidaten die zich willen vestigen in het kernwinkelgebied kunnen rekenen op een ondersteuningspakket ter waarde van 10.000 euro. Dat pakket kan worden ingezet voor professionele begeleiding van de onderneming, huur- en werkingskosten of marketinguitgaven. Maar ook de bestaande ondernemers zijn we niet vergeten. Voor hen worden coachingprojecten en commerciële acties opgezet. Uiteraard zal er ook aan de beeldkwaliteit van het handelscentrum worden gewerkt. Zo krijgt onze antiekbuurt een subtiele facelift. Door nieuwe starters en gevestigde waarden in handel en horeca te ondersteunen en te coachen, wordt met deze provinciale subsidie een duurzame impuls gegeven. Innovatieve startersideeën zorgen voor de invulling van leegstaande panden en de bestaande handel en horeca worden weerbaarder gemaakt in de groeiende digitale shoppingmarkt.” ◆◆

POM Limburg is de economische regisseur van het Limburgse provinciebestuur.

De Limburgse deputatie met griffier Wim Schoepen, gedeputeerden Tom Vandeput, Igor Philtjens, Bert Lambrechts, Inge Moors en gouverneur Jos Lantmeeters.

provincie Limburg

Welkom bij POM Limburg

Wat doet POM Limburg, de economische regisseur van het Limburgs provinciebestuur?

We tekenen de Limburgse economische strategie uit

- Als regieorganisatie hielden we de pen van het **SALKturboplan**, waarmee meer dan 150 miljoen Europese transitiemiddelen georiënteerd worden.
- We tekenden voor het Beleidsplan Ruimte de toekomst van onze **bedrijfsterreinen** uit en waren ook verantwoordelijk voor **masterplannen**, zoals voor de universitaire campus Diepenbeek.
- Onze kenniscel verzamelt voor deze werking **objectieve data** en verspreidt die onder de Limburgse economische spelers.

We versnellen de Limburgse bedrijven

- Samen met werknemers- en werkgeversorganisaties versnellen wij de **digitalisering, verduurzaming en innovatie** van de Limburgse economie.
- Dat doen we bijvoorbeeld voor de kunststoffenindustrie in een nieuwe **kunststofcommunity**. Maar ook voor de logistiek, waarin POM logistieke schakels versterkt door samen te werken met **Port of Antwerp-Bruges** en de luchthaven van Luik.
- Daarnaast zijn we coördinerende partner in Europese programma's, zoals voor het naar de Euregio halen van de prestigieuze **Einsteintelescoop**.

We creëren letterlijk ruimte voor onze economie

- We zijn actief betrokken bij de ontwikkeling van **200 hectare aan bedrijfsterreinen** en ontwikkelen **nieuwe campussen** zoals de Health Campus en de Bouwcampus in Diepenbeek, Campus Noord in Pelt en de Logistieke Campus in Genk.
- Daarnaast participeren we in talloze **projecten van partners** als LRM en EnergyVille en staan we in voor de economische **ecosystemen** van verschillende van die campussen.
- Ons team Welkommanagement overtuigt samen met FIT en VLAIO **internationale bedrijven** van onze troeven.

Hoe wordt POM Limburg bestuurd?

POM Limburg voert het economisch beleid uit, zoals het beslist wordt door het provinciebestuur. Voor de uitvoering kan POM Limburg terugvallen op een unieke neutrale structuur. In de Raad van Bestuur zijn zowel werknemers- als werkgeversorganisaties vertegenwoordigd, en zowel politieke vertegenwoordigers uit meerderheid als oppositie.

TOM VANDEPUT
Voorzitter

NOËL SLANGEN
Algemeen directeur

De gedeputeerde van Economie is voorzitter van POM Limburg. Algemeen directeur Noël Slangen heeft de operationele leiding, hij rapporteert aan het directiecomité en de Raad van Bestuur.

Het directiecomité bestaat uit 6 vertegenwoordigers van de sociale partners en 6 vertegenwoordigers van de lokale besturen. Zij bepalen het dagelijks beleid.

12 sociale partners

6 vakbonden - 6 werkgevers

JOHANN LETEN
Voka-KvK Limburg

GEERT LAMBRECHTS
UNIZO Limburg

PETER BRUGGEN
Boerenbond

JOKE MAN
ACV Limburg

PIERRE VRANCKEN
ABVV Limburg

NELE VANOEVELEN
ACV Limburg

12 lokale bestuurders

6 provinciaal - 6 gemeentelijk

JOCHEN SCHUERMANS
Ondervoorzitter POM Limburg - N-VA

RAF TRUYENS
CD&V

FRANK DEWAEL
Open Vld

MARLEEN KAUFFMANN
CD&V

LEO JOOSTEN
Vlaams Belang

JEAN-PAUL PEUSKENS
Vooruit

De Raad van Bestuur bestaat uit 12 vertegenwoordigers van de sociale partners en 12 vertegenwoordigers van de lokale besturen, zowel uit meerderheid als oppositie. Zij bepalen de strategie.

HENDRIK ESSERS
Voka-KvK Limburg

KARIN VAN DE VELDE
Voka-KvK Limburg

RUBEN LEMMENS
VKW Limburg (via UNIZO)

ROHNNY CHAMPAGNE
ABVV Limburg

RUTH VAES
ACV Limburg

INE BERBEN
ACV Limburg

STEFAN GOVAERTS
CD&V

LUC WOUTERS
CD&V

ANNIEK NAGELS
CD&V

MARC VEREECKEN
N-VA

ISMAIL AYED
N-VA

DANNY DENEUKER
Vooruit

FAQ

Wie zijn onze partners? 1

Om de Limburgse economie te versterken, verbindt POM Limburg alle stakeholders met elkaar: werkgevers en werknemers, kennisinstellingen zoals hogescholen en universiteiten, het middenveld en lokale en bovenlokale overheden. Als neutrale actor is POM Limburg perfect geplaatst om in het belang van de Limburger de neuzen in dezelfde richting te zetten.

Wat is het verschil tussen LRM en POM Limburg? 2

LRM investeert en participeert in bedrijven, gebouwen, gronden en campussen die rendement kunnen opbrengen. Het gaat dus vooral om private bedrijven. POM Limburg investeert in campussen en bedrijfsruimten die nog geen rendement - of enkel maatschappelijk rendement - kunnen opleveren. Het gaat meestal om campussen waar kennisinstellingen, overheden en bedrijven samenkomen. Daarom werken LRM en POM Limburg samen voor sommige campussen, elk vanuit zijn eigen focus.

Wat is het verschil tussen POM Limburg en de werkgeversorganisaties? 3

Waar de werkgeversorganisaties er zijn voor de vragen die hun leden vandaag hebben, ondersteunen wij samen met hen bedrijven met hun vragen van morgen. Het gaat dan bijvoorbeeld om samenwerkingen rond technologische uitdagingen of gespecialiseerde ecosystemen rond kunststoffen, circulariteit of de Einsteintelescoop. Het brede contact met het bedrijfsleven laten wij volledig over aan organisaties als Voka, UNIZO, VKW en Embuild.

DE TOEKOMST WAAIT HET KRACHTIGST IN LIMBURG.
De vriendelijkste plek om te werken, ondernemen, innoveren en excelleren.
www.pomlimburg.be
pom
Limburg economisch versnellen